

Indhold:

Ludvig og Anne Marie. — Lidt om Myrrene. — Stalhejmsfløven (med Billede). — Vesp Kirke (med Billede). — De sidste Begivenheder. — Kristiania. — Nyheder.

†
Bed Galsdan Rjerulfs Grav

til en Melodi af ham selv.

En Tone af dine skal følge dig hid
og bære vor Smerte i Afstedens Strid
og mane dit Minde
og klagende rinde
med Graad over Graven i Kornhøstens Tid.

En Sommerfjels Aften paa Dalbundens Skjød, —
saa lagde sig Tonerne der, hvor de lød.
Som Godhjerte-Blæden,
som Barnefjends Freden,
saa kom de til Folket, — og nu er du død.

Du leved i Skjønhed, du bæres af den,
du saa kun, du hørte, du gav kun af den.
Dit Mismod fortøned,
din Dødsve forsoned
sig under dens Afsyn; — nu tog den dig hen.

(Efter Talem).

Nu lever du Skjønhedens evige Liv
og løfter os til dig paa Tonernes Bliv
og nynner i Kvelden
med salig Fortællen
om Skjønhedens Syn over Jordlivets Riv.

Ludvig og Anne Marie.

(Oversat og bearbejdet efter Melchior Meyr).

(Fortf. fra No. 32).

En Søndag kom Smedbondens Skjoldfolk i Besøg, Mand, Kone og en femtenaarig Søn. Da de var trakteret, førtes de omkring i Huset til Kjøkken og Kjælder, Kister og Skrin. Mikkel vilde vise dem Staldene og fremfor Alt en valker to-aars gammel brun Hingst. Husbondskarlén var gaad ud; men Ludvig var ved Haanden. Ved Synet af ham for den onde Mand atter i ham, han raabte barskt: „Ludvig, før Brunen frem paa

Tunet!“ Ludvig adlød og gjengjældte den Hilsen, hans Skjoldfolk sendte ham. Da den unge Hingst kom ud i fri Luft, blev den munter; Mikkel raabte: „Ikke saa fort!“ Ludvig holdt Hesten; thi han var stærk. Da skreg Mikkel: „Men saa rør den dog!“ Ludvig blev ganske rød og gav Mikkel et Blik, han burde have forstaaet. Men Mikkel raabte: „Lad den løbe! Fort! Fortere!“ Ludvig adlød; thi det forløste hans Harm; han lod den stejle, trave, og under Travet slog Hesten sig lidt gal, sprang til Siden, spændte med Bagbenene i et lidet Sølepynt og overkørte Bondens smukke stribede Skjort. Det var netop noget saadant Mikkel havde ventet paa. „Du er en Toff“, raabte han, „du kan ikke engang føre en Hest paa en stikkelig Maade!“ — Dette blev dog for stærkt. Mens Gæsterne lod høre Udraab af Medlidenhed, leverte Ludvig Hesten til den tredje Gut, som netop var kommet til, gik lige bort til Mikkel og sagde: „Du er den største Usling, jeg har kjendt!“ Hans Djne lynebe, Brede og Foragt glødede paa hans Ansigt, og hans Arme løftede sig, som om han strax vilde slaa ham til Jorden. Mikkel blev forskrækket og traadte bleg et Skridt tilbage. Deres fælles Frænder stillede sig mellem dem og formanede dem til at være rolige. Smidlertid fattede Mikkel sig igjen, og idet han paatog sig en højfornem Mine, sagde han til Ludvig: „Du skal nok saa det, du behøver, og det fort!“ Derpaa saa han sig rundt, om han ikke kunde saa Dje paa sin Far og Husbondskarlén. Ludvig fulgte hans Bevægelse, og da han skjonte, hvad han tænkte paa, sagde han: „Raab ikke paa Folk, det raa'r jeg dig til! Sætter J paa mig Allesammen, saa er det Nødværge, hvad jeg gjør, og den Første, som rører ved mig, støder jeg ned som en Hund!“ Den fremmede Bonde, som syntes, dette var vel meget, sagde: „Snak ikke saa, Gut; det passer sig ikke for dig!“ „For mig kan Alt passe sig,“ svarte han forbitret, „som passer sig for en fri Mand! J dette Djeblit er jeg ikke længere Træl, men min Fars Søn! Jeg gaar min Vej fra dette Hus, og det paa Flekken, — det forstaaer sig!“ Han vendte sig og gik bort i Drengestuen, der hvor han laa, og tog sin lille Gjendom ud af Kisten, som stod jevnt med Sengen, og pakkede det sammen for at give sig paa Vejen.

Smidlertid var Smedbonden og hans Datter kommet ud af Huset. Da han spurte, hvad dette var for Spektakel, fortalte Frænderne om deres Trætte, men var dog saa rejskafne at sige, at Mikkel havde været altfor slem mod Ludvig. Smedbonden skjændte paa sin Søn for hans Opførsel og sagde, at han kunde gaa ovenpaa, saa skulde han nok klare denne Sag alene. Mikkel

svarte, at han ikke gik afvejen for den Fyren, men pillede dog paf.

Nu kom Ludvig frem med sit Rnyte under Armen „Smedbonde“, sagde han nok saa rolig endda: „J har nok hørt, hvad som er gaad for sig her, og kan nok skjønne, at jeg ikke kan blive her i Huset længere.“ „Ja, det kan jeg altid skjønne,“ sagde Bonden. „Men hvor vil du gjøre af dig?“ Ludvig svarte: „Jeg gaar til Mugsburg.“ Bonden indvendte: „Det var nok bedre, du gik hjem til din Far. Det vilde være passende Lejlighed til det nu.“ — Ludvig svarte: „Jeg gjør, hvad jeg selv vil!“ og gik. „Nu!“ raabte Bonden: „du faar da ikke gaa fra Lønne din; du har endda en Daler tilgode.“ Ludvig svarte, at han forærede ham den, hvortil Bonden med Værdighed sagde, at han ikke vilde have nogen Foræring af ham, og at han fik tage det, han tilkom. Ludvig tog da imod Daleren og lagde den i Haanden paa den tredje Tjenestegut, som saa forbausset paa ham; derpaa bad han dem Allesammen leve vel og tog Vejen bort til Værtshuset. Da det alt drog udover Kvelden, vilde han blive her Natten over.

Da han kom ind i Skjænkstuen, som dampede af Tobaksrøg, fik han et venligt Nik af et Bord fuldt af unge Karle, og to af dem strakte sine fulde Krus mod ham: „Maa jeg by?“ Det var nemlig Mænge, som havde gaad forbi Gaarden og hørt paa Trætten med den unge Smedbonde. Nys før han kom ind, var den blevet fortalt i Skjænkstuen, og deres Venlighed mod Ludvig kom deraf, at han havde sagt denne indbildte Mikkel rene Ord og naturligvis ogsaa, — at han ikke var Tjener længer. For gode Ven tede sig som deres Jævning og spiste og drak, og saa sagde han til Værten, at han vilde blive der Natten over og lod ham give sig et Bærelse ovenpaa. Da han var kommet did op, forlangte han Pen og Blæk og begyndte paa et Brev til Anne Marie, hvori han meddelte hende, hvad der var gaad for sig idag, og hvad han tænkte paa for Fremtiden. Da han var færdig, bankede det paa Døren. Tjenestepigen kom med Lys og et Brev, som En netop var kommet med nedenunder.

Ludvig saa paa Udenpaasfristen, brød Brevet og læste: J Begyndelsen kunde man se, at han blev meget overrasket; derpaa rystede han alvorligt paa Hovedet, som om han ikke kunde være ganske enig i det, som stod i Brevet. Han læste videre; en forunderlig Følelse spejlede sig i hans Afsyn; han saa op, som om han bevægedes af en loffende, dragende Tanke. Paa en Gang stod han op og raabte bestemt: „Jeg gjør det!“ — Han satte sig ned igjen og faldt i dybe Tanker, rejste sig atter, tog Rnytet op og lagde sine Ting

ordentligere, end han havde kunnet faa gjort det i Skyndingen, da han gif. Hvad der nu end stod i Brevet, saa var det klart, at det havde styrket ham i den Beslutning at gaa bort.

Efter en Dag, som var tilbragt med passende Arbejde, sad Storbonden med sin Kone i „Kammeret.“ Aftensmaaltidet var forbi og lige saa Ringningen af Kirkekloffen, som kalder Familien til Bøn, og som derfor kaldes Bedekloffen. Husfolkene havde lagt sig næsten allesammen, fordi de skulde meget tidligt op imorgen; det var bare Husbondskarlén, som sad i Stalden og fortalte Andreas Historier. Det var ganske stilt i Stuen; man hørte blot Vægghuret pikke — og det meget stærkere, end Nogen skulde tro om Dagen, — og dertil laa den store Kat og malte. Storbonden hørte ingen af Delene; han sad tankefuld og hvilede i Bedstefarsstolen. Konen sad ved Vægghoret, hvorpaa der stod en brændende Lampe. Hun saa sørgmodig ud, og det var godt at se, at det var noget Bestemt, hun sad og tænkte paa. Hun tog til Orde for at meddele denne sin Tanke, og hun begyndte, som om hun blot fortalte Noget, de havde snakket om før. „Hvor Meget Pengene gjør alligevel!“ sagde hun med et Suf. „Hvis Pigen bare havde en Gaard ligesom den anden, saa kunde vi aldrig ønske os nogen bedre Svigerdatter!“ Bonden skvæbte op af sine Tanker og svarte: „Hvad er det for noget Snak, du kommer med nu igjen? Hun har nu engang ingen! Hvis! Affurat, som om det var gjort dermed!“ — Men Bondens tone lod sig ikke skræmme dermed og sagde: „Jeg har set hende gaa mig forbi idag igjen, og det, jeg især liker saa godt ved hende, er hendes Renlighed og det, at Alt staar hende saa godt. Det vilde blive et Husstiel affurat som vort eget.“

Nu blev den Gamle sindt. „Jeg gad rigtig nok vide, hvad Moro det kan være i at forestille sig Ting, som det ikke kan blive Noget af! — Vær ikke barnagtig, du!“ — „Nu ja; jeg ved jo nok, at det ikke kan blive Noget af; men En kan da vel saa Lov at snakke om det?“ — Hun taug stille en Stund, men kunde eller vilde kanske ikke holde sig og begyndte paany: „Hvem skulde have troet, at det skulde have gaat saa uheldigt med os! Stedetfor at se vor Søn forsørget maa vi lade ham tjene hos fremmede Folk, som er flemme mod ham, og snart faar vi vel høre, at han er fareet ud i Verden, saa vi aldrig faar se noget mere til ham!“

Gubben rejste sig, og blid var han ikke. „Jeg kan skjønne, at det er paa Tide, vi gaar hen og lægger os! Tænd Lampen min!“ Hun rejste sig og gif efter Manden ind i Stuen. Som de kom bort imod Døren, hørte de en skarp Gjæsen af Gaardshunden, hvilken strax forvandlede sig til et Glædeshyl. De lyttede. Et livligt Udbrud lød fra Stalden, og snart hørte de Andreas raabe: „Der er han! Der er han!“ — Moderens Hjerte bankede, og med skjælvende Haand aabnede hun Døren, saa sig omkring og opdagede nede for Enden af den Sti, som gif fra Stalden til Laaverne, sin egen Ludvig, som hun troede, hun havde tabt! Andreas jubede højt og kom dragende med ham. Hun gav et Glædesraab, satte Lampen paa Bænken ved Ovnen og ilte den gjenfundne Søn imøde og tog ham i Favnen med kjærlige Ord.

Storbonden var blevet truffet lige i Hjertet. Hans Sindsbevægelse aabenbarede sig i en stærk Blegghed. Men dermed havde han ogsaa vist nok; han samlede sig og saa paa Sønnen med den huslige Dommers værdige Blik, da Moderen var gaat altfor vidt i sin Hjertelighed. Ludvig stod bløddrød i Døren. Han havde sagt „Godaften“ til sin Mor; men ligeoverfor Faderen saa det ud, som han syntet kunde sige.

Da den Gamle saa, at Sønnen ikke var istand til at faa Noget frem, afbrød han Tausheden paa den eneste Maade, han for Djækket formaade, idet han sagde: „Det lader ikke til, at du har fundet dig rigtig vel tilpas hos vor Frænde, Smedbonden, siden du kommer tilbage til en saadan Mand, som din Far er.“ Mere fik han ikke sagt, da Moderen med de Ord: „Vil du nu tie stille!“ lagde sin Haand over hans Mund. Derpaa vendte hun sig til Ludvig og sagde: „Bryd dig ikke om, hvad han siger; du ved, hvordan han er! Det er ingen af os alligevel, som er saa glad, fordi du er kommet igjen, som han!“ — „Nej,“ lagde Andreas til, „der faldt vist en Møllesten fra Hjertet paa ham nu!“ — Gamlingen saa

paa Andreas og sagde: „J er nogle Marre baade du og din Mor!“ — Derpaa fattede han sig og sagde med Værdighed: „Ja vist glæder det mig at se, at et ungt Menneske kommer paa bedre Tanker og højer sig for sin Far, som det sig hør og høyr!“

Denne Tale aabnede atter Sønnens Mund og han sagde: „Far, jeg er kommet tilbage til dig af min fri Vilje. Jeg har ikke havt nødig at gjøre det; thi for et ungt, sundt Menneske, som jeg er, staar hele Verden aaben, og at jeg kan finde mig i Noget af Hvert, har jeg allerede vist. Jeg er kommet tilbage, fordi jeg er blevet sikker paa, at det er min Pligt at give efter, og nu har jeg ogsaa bestemt mig til at udholde Alt, som maatte falde i min Lod.“ Den Gamle havde meget stolt staat og hørt; den Tale og den Maade, hvorpaa den blev fremført, kunde han like. Men netop derfor hængte han sig fast i de sidste Ord og sagde: „Snifsnak, man æder dig vel levende her, skulde jeg tro. Du er nu dig selv lig!“ — Dermed vendte han sig bort.

Moderen tænkte nu paa andre Ting. Hun spurte: „Men du er vel sulken, Ludvig, du har gaat saa langt? Vi lidt, skal du faa et Stykke Steg, som staar igjen siden igaar!“ Andreas, som var i Perlehumør, bemærkede: „Du faar Kalvesteg Gut, ligesom din Forgjænger i det ny Testamente.“ Ludvig gif ind paa Spøgen, — og om en Stund sad de Alle rundt Bordet, hvor Far allerede havde taget Plads, og Ludvig fortalte dem nu, hvorledes det var gaat ham.

Ludvig fortalte sin Historie, som mange Gange blev afbrudt af Moderens Udbrud: hun havde da aldrig troet, at Smedbøndefolkene var af det Slags. Da han fikdrede det Spil, han havde havt med Smedbondens Søn, kunde Faderen ikke andet end se fornøjet paa Gutten, for her kjendte han sig igjen. Men da han fortalte, at han var blevet bragt paa anden Vej ved et Brev fra den gamle Præst, blev Gubben med Et alvorlig. „Ja saa,“ sagde han, „et Brev fra Præsten vor. Kunde det kanske gaa an at faa se det?“

Ludvig leverte ham Brevet. Det var et i enhver Henseende mærkeligt, klogt Brev, som Præsten længst havde skrevet, men ladet ligge færdig hos sin Embedsbroder, forat det kunde gives Ludvig, netop som der kom Noget paa mellem Smedbondens og ham. Ludvig fik det ogsaa ganske rigtig paa første Rygte om et Brud, og vi saa, det udrettede, hvad det vilde. Men det vilde nok ogsaa udrette Noget med Hensyn til Faderen; thi det var bestemt til ogsaa at vises ham, det kunde Ludvig skjønne, derfor gav han det nu trostigt til ham. Den Gamle drog Lampen nærmere og læste med et værdigt Udtryk af Bifald og Samtykke; men om en Stund blev hans Mine mere betænkelig. „Ej, ej,“ sagde han, „saa Præsten vor har skrevet det? — Nu skjønner jeg, hvordan det hænger sammen.“ — „Nu?“ spurte Moderen nysgjerrig. — „Nu har jeg faat nok; jeg betæffer mig mange Gange,“ vedblev den Gamle med fortrædelig Mine og slog Piben ud.

Ludvig, som gjættede hans Tanke, sagde: „Jeg ved, hvad du mener, Far. Men det lover jeg dig: aldrig skal du blive bryd med nogen Bøn af mig. Naar J bare vil lade være at plage mig med Eva, saa er jeg fornøjet.“ — Den Gamle sagde: „Du tænker altsaa ikke paa det længer? Det vil da sige for det Første. Du kan vente, mener du! Traf jeg det?“ — Da han saa, at Ludvig blev lidt rød, lagde han til: „Du og Præsten din faar nu ikke indbilde Eder, at jeg gaar rigtig i Taage heller! Pas Eder, at J ikke forregner Eder!“ — Nu raabte Moderen, som rigtig for Alvor var blevet utaalmodig: „Men Kjære, hvad gaar der af dig?“ — „Aa,“ svarte Gamlen, „jeg er kjed af hele Vædet; jeg er træt ogsaa; jeg vil gaa ind og lægge mig.“ Derpaa rejste han sig og gif ud i Sengammeret

Næste Morgen var der en egen stille Tilfredshed og Sikkerhed udbredt over Ludvigs Ansigt. Han vidste, at Præsten plejede at staa tidligt op og vilde derfor først besøge ham. Paa Vejen mødte han flere Bekjendte, som saa forundrede paa ham; En og Anden gav ham ogsaa en klog Hilsen. Han var i altsor godt Lune til ikke at give Spøg igjen. — Den gamle Præstemand blev meget glad, da han fik se ham. „Nu, det var bra!“ raabte han til ham, idet han rakte ham Haanden, „du har altsaa fulgt mit Raad!“ —

„Ja, Hr. Præst.“ — „Og er vel blevet godt modtaget?“

Ludvig fortalte, hvorledes det var gaat ham. Den Gamle hørte paa med største Deltagelse og sagde: „D, ja! jeg kjender dine Folk! Det er gaat, som jeg tænkte.“ — „Ja,“ svarte Ludvig, „De har taget Dem af mig, Hr. Præst. Jeg ser nu godt, hvorledes De mener det, og skjønner, at alt det Gode, vi endnu skal opnaa, vil vi have Dem at takke for.“ — „Hys,“ raabte den gamle Herre smilende og venligt advarende: „ti stille med det!“

Fra Præsten gif Ludvig til sin Søster, som han traf alene i Stuen. Hun havde allerede hørt, at han var kommet, og rakte ham Haanden, idet hun raabte: „Er du der, din Landstryger? Jo, du gjør vafre Streger du; jo, jeg takker!“ Ludvig traf paa Mylterne og hilste paa Svogeren, som netop kom ind og spurte sin Kone: „Du har vel huffet paa at sætte Kors over Døren for saa sjældent Besøg?“ — „Ja,“ sagde hun, „det skulde jeg da rigtig have gjort.“ — „Ja, fra nu af,“ svarte Ludvig, „skal jeg nok komme oftere.“ — Søsteren smilte: „Du mener vel med En til? Men det gaar nu ikke saa glat.“ — „Det er ikke godt at vide,“ svarte Ludvig dygtig kjæf.

Han forlod Familien meget opmuntret. Af Alt, hvad han saa og hørte, fik han den bestemte Overbevisning, at hans Familie — hans Fader kanske undtagen — allerede havde gjort sig mere fortrolig med et Giftermaal mellem ham og Anne Marie, end han nogeninde havde kunnet haabe. Da han gif forbi den lille Vej, som førte ned til Bagerens Hus, kastede han et længselsfuldt Blik derned, og det var ikke Meget om at gjøre, at han havde givet efter for den Trang, han sølte til at ile hen til sin Elskede og meddele hende sine Forhaabninger. Men han sagde ved sig selv: „Nej, det maa ikke ske!“ og gif hjem.

Den samme Morgenfund sad Anne Marie ved sit Arbejde i Bagerens Stue. Igaar havde hun faat et kort Brev fra Ludvig, hvilket jo fyldte hende med Frygt, men ogsaa snart blev til Glæde; thi den Byrde, som hun hidindtil havde havt at bære paa, var dermed afkastet. Hun var ikke længer en „Fredsforstyrrelse mellem Far og Søn.“

Som hun sad i disse glade Betragtninger, kom Regine hæsblesende ind og raabte: „Men ved du den store Nyheden?“ — „Nu, hvad er det?“ spurte Anne Marie. — „Se til, at du ikke falder af Stolen, naar du faar høre, at Ludvig er hos sin Far igjen!“ — Anne Marie blev lidt rød og svarte: „Det ved jeg før; han skrev mig til og fortalte mig det igaar.“ — „Ja saa,“ svarte Veninden lidt snurt, „det har du ikke sagt mig Noget om.“ Anne Marie saa godmodig paa hende og sagde: „Skal jeg da endelig fortælle dig Alting?“ „Men saa vil han vel besøge dig.“ — „Ikke idag,“ svarte Anne Marie, „og heller ikke imorgen. Men jeg kan vente.“

Der er et godt, gammelt Ord, som siger: Det, som skal saa være, grejer sig nok. En lang Tid kan det se ud, som om det ene Uheld slaar det andet, og netop som vi vil fryde os ved Sejren, finder vi blot nyt Arbejde. Men saa er det, som det snur sig med Et. Alt gaar heldigt; Slag i Slag kommer Hændelser, som flyttes frem. Da er det, som om det ligger, i Luften, og Enhver føler paa sig, at nu gaar det. Saa var det ogsaa her. — To Dage, efterat Ludvig var kommet hjem, rygtedes det, at Gaardjenten Eva havde forlovet sig. Den Udvalgte var Fættren til begge „Langstranterne,“ som vi kjender fra Brylluppet i Landsbyen. Skjont Giftingen med Eva var Noget, som Storbonden ikke længer tænkte paa, saa var denne Omstændighed dog nok saa heldig. Muligheden var nu ganske udelukket, og Pogens raske Beslutning gjorde i al Fald Moderen lystet paa at vise, at de nok ogsaa kunde fatte en raff Beslutning. (Fort.)

Tid om Myrrene.

(Af C.)

(Slutning.)

Efterat vi i det Foregaaende have paavist de forskjellige Trin af Myrrenes Udvikling, skulle vi her nærmere betragte deres øvrige Forretninger i Tuen, og deres Egenstaber i Almindelighed.

Den ikke mindst vigtige af Arbejdernes mange

Forretninger er at skaffe tilveje passende Næringsmidler til hele Tuens Befolkning, altsaa foruden til dem selv, ogsaa til Hunnerne, Larverne, samt i en vis Tid af Sommeren ogsaa til Hamnerne. Disse Næringsmidler bestaa af allehaande organiske Levninger, døde Dyr og Insekter, samt fornemmelig alle de søge Sager, som de kunne overkomme. Myrernes Rovlyst er almindelig bekendt, og deres Mod svarer til denne; med de vældige Kindbakter give de sig ifærd med Dyr, der ere langt større end dem selv, og da de sjelden ere ene om sit Bytte, gaa de næsten altid af med Sejren.

Deres Begjærlighed efter Spødt driver dem ikke alene til at angribe allehaande Frugter, saasom Æbler, Pærer, Blommer osv., der dog stedse maa have en ydre Beskædigelse, da de sjelden røre dem, naar de ere fuldkommen friske, men bevirker ogsaa et højt ejendommeligt Forhold mellem dem og andre Insekter, der affondre søde Vædsfer, fornemmelig Bladlusene. De fleste af vore Læsere have vistnok bemærket, hvorledes Myrerne ofte i stor Mængde stige op i smaa Træer, især Lønnetræer, Parettræer og andre, hvor en Mængde Bladlus pleje at opholde sig. Enhver skulde tro, at Myrerne besøgte disse Steder for at angribe og fortære Bladlusene, men dette er saa langtfra Tilfældet, at Myrerne tværtimod behandle dem med den største Varsomhed, og vogte sig vel for at tilføje dem noget Ondt. Bladlusene affondre nemlig gennem Bagtroppen en sød Vædske, der er bestemt til Føde for Angerne, men denne Vædske have Myrerne et eget Talent til at tilegne sig uden at Dyrene lide noget derved. De vente nemlig ikke, indtil den udgydes af Bladlusene selv, men fremvinge den, idet de med deres Følehorn ganske varjont stryge dem over Bagtroppen, hvor der findes 2 smaa Fremspringenheder; og gennem disse, der næsten kunne sammenlignes med Køens Yver, træder strax den omtalte søde Vædske frem, hvorpaa den begjærligt opsuges af Myrerne, som malle paa denne Maade nok saa gemytligt sine smaa Husdyr. Bladlusene synes slet ikke at lide nogen Skade ved paa denne Maade at agere Mellesjor, uagtet disse Udtonnelser foregaa temmelig ofte, da denne Vædske synes at udgjøre en ikke ringe Del af Myrernes Føde. Have de nu forsynet sig tilstrækkeligt deraf, stige de langsomt ned af Træet med Bugen ganske udsplet efter Maaltidet; og naar de ere komne hjem, opgylpes den og nydes endnu engang af Larverne, Hunnerne, og af de Arbejdere, der paa Grund af deres Forretninger hjemme ikke have kunnet være ude. Dette ejendommelige Forhold mellem 2 Dyrearter, hvem man ikke skulde tiltro gjenfjerdige Følelser, var allerede kjendt af Linné, og Bladlusene vare allerede af ham benævnte Myrernes Mellesjor.

Men en Del Myrer, der føre et halvt underjordisk Liv, saasom flere af de smaa Eddermyrer, stige ikke op i Træerne for at naa denne kostelige Saft, men have dog ligesaa ofte som de øvrige og endnu lettere, end disse, Anledning til at faa sin Begjærlighed tilfredsstillet.

En fransk Naturforsker vilde nemlig engang undersøge, hvoraf en Slags smaa Jordmyrer levede, der sjelden færdedes synderlig langt udenfor sit Hjem. Han borttog da det øvre Lag af Tuen, og fandt til sin Forundring en Mængde Bladlus fiddende paa Trevlerne af nogle Rødder, der hængte ned i denne. Han indsaa strax, at de tjente Myrene som et stedsevarende Forraads-kammer, men for endnu nøjere at undersøge dette, indsluttede han hele Kolonien i en Glasrukke, der i Bunden var fyldt med Jord, og lod dem her ordne sig, som de selv vilde. Han opdagede nu, at det var Bladlusenes udelukkende Bestemmelse at være Myrernes Mellesjor; men som saadanne nøde de ogsaa al den Dmhu og Pleje, der skyldtes dem for deres Tjenester. Saa ofte som Myrerne ønskede at flytte et af sine Husdyr fra den ene Trevl til den anden, blev den altid ligesom klappet med Følehornene for at bringes til at slippe Rodtrevleren, hvorpaa den med den største Varsomhed fattedes i deres stærke Kindbakter, og flyttedes med den samme Forsigtighed, som om det havde været Myrernes egne Larver eller Pupper.

Uagtet Bladlusene saaledes ere i stor Anseelse hos sine Husherrer, underkaste de sig ikke godvilligt sit Fangerskab i de mørke Tuer. I Begyndelsen betragtes de ogsaa som et Slags

Janger, og faa aldrig Tilladelse til at forlade sit ufrivillige Opholdssted. Dog finde de sig snart i sin Skjæbne, parre sig, og lægge Æg, som opsamlés ophyggeelig af Myrerne, der bringe dem hen til særskilte Rum, hvor de udtækes; paa denne Maade kunne flere Generationer Bladlus fødes og dø inde i en Tue, uden nogenstunde at se den Luft, hvori de oprindeligt ere bestemte til at leve.

Foruden Bladlusene bo flere andre smaa Insekter inde i Myrernes Tuer, stedse af bestemte Arter, der med et Fællesnavn benævnes Myrevener. Ofteste høre disse til de Vingede Ordren, og alle antages at affondre en lignende sød Saft, som Bladlusene, da det ellers er vanskeligt at indse Grunden til, at disse ikke undergaa samme Skjæbne, som alle andre Insekter, der komme under deres stærke Kindbakter. De fleste af dem tilbringe dog blot enkelte Perioder af deres Liv i Myretuen, oftest Larveperioden; men enkelte fødes, leve og dø derinde, og findes aldrig udenfor Tuen. Dette er Tilfældet med en liden Vingede, der kaldes Røllebæreren eller Claviger. Denne har hverken Djne eller Vinger, og tilbringer hele sit Liv hos Myrerne, af hvem den opsuges og plejes, og som den til Gjengjæld tjener paa samme Maade som Bladlusene. Paa Ryggen har Røllebæreren nemlig nogle Børster, som Myrerne af og til tage i Munden og udsuge. Myrerne sørge ogsaa for dem i Et og Alt, holde dem rene, føde dem, og opdrage deres Larver; udvandre Kolonien til et andet Sted, hvilket ofte sker, naar Tuen bliver overbefolket, eller de af en eller anden Grund ikke ere tilfredse med den, tages Husdyrene med, og disse kunne ikke leve uden sine Plejeforældre. Dette kan man let erfare, om man sparrer en Røllebærer ind under en Glaslokke; thi selv om man forsyner den med Suffer eller anden Føde i Overflod, kan den dog ikke selv røre denne og maa dø af Sult, hvis den ikke faar Hjælp; men slipper man et Par Myrer ind til den, made de den øjeblikkelig, og bringe den snart igjen paa Føde. Dette lille, mærkelige Insekt bor fornemmelig hos den gule Eddermyre, og er særdeles hyppig i Omegnen af Christiania; ofte kunne de findes i et Antal af 20 St. hos en enkelt Myrekoloni.

De Vaaben, som Myrerne til sit Forsvar benytte sig af, ere hovedsagelig deres stærke Kjæver. Men desuden ere de i Bagtroppen forsynede med en liden Giftblære, der affondrer en sur Vædske, som er almindelig kjendt under Navnet Myresyre, og som har Anvendelse i Medicinen. Hos den Gruppe af vore Myrer, hvortil den store Tuemyre hører, udspjætes denne i de Saar, som Dyret med sine Kindbakter har frembragt. Men de smaa Eddermyrer ere forsynede med en virkelig Braad, hvori Giften udgydes, og deraf kommer den heftige Betændelse i Huden, som disse Smaadyrers Stil frembringe. Myresyren virker som en dræbende eller bedøvende Gift paa de smaa Dyr, Orme eller andre Myrer, som de have angrebet. At denne Gift er en Syre, kan man paa kemisk Vej lettelig overbevise sig om ved det bekjendte Phænomen, at den øjeblikkelig, naar den udspjætes paa en blaa Blomst, f. Ex. en Blaaklokke, farver denne rød.

Med stor Kraft udspjætes denne Myresyre af Bagtroppen. Skaar man med Haanden eller en Stok et Par raske Slag paa en velbefolket Tue, ser man Hundreder af smaa vandklare Stråler springe indtil en Fod højt i Veiret, og opløse sig paa Tilbageslaget i en Taage, medens Luften i flere Skridts Afstand opfyldes af den forfriskende Myresyrelugt. Mange finde Behag i at fortære Bagtroppen af Myrerne, hvor denne Syre fornemmelig findes, og der gives i Amerika Arter, hvis Bagtrop af denne Grund bringes paa Torvene og sælges til Fortæring.

Med sandt Heltetmod og opofrende Dødsforagt byde Myrerne Faren Trods, naar det gjælder at forsvare deres Samfund. For ikke at blive overraabede af deres talrige Fiender, have altid enkelte af Arbejderne den Forretning at staa paa Post for at advare de øvrige, om nogen Fare skulde nærme sig. Disse Skildvagter ere vanskeligt at skille fra de øvrige midt om Dagen, naar alle ere i Virksomhed, men under graaligt Vejr eller om Aftenen kunne de lettere bemærkes. Viser der sig saa noget mistænkeligt, enten i Skikkelse af deres argeste Fiender, Haffe-Spetterne, eller noget andet

Dyr, forsvinde Skildvagterne øjeblikkelig i Tuens Jndre, og strax vælde de øvrige Myrer i Masse ud gennem alle Abninger for i Fællesskab at modstaa Angrebet.

Men ofte opstaar der Kamp mellem 2 Myresamfund, der bo i Nærheden af hinanden, og efter deres Mening gaa hinanden i Vejen. Ofte er alene Besiddelsen af en Hjord Bladlus Anledning til en saadan Kamp, og denne føres med al den Hestighed, som Besiddelsen af en saadan Skat fortjener. Saadanne Kampe mellem tvende Myresamfund vare allerede kjendte og beskrevne af de Gamle; saaledes fortæller Aeneas Sylvius*) om en Kamp, der holdtes paa en Parettræstamme, og slutter sin vidtløftige Beretning derom paa følgende Maade: „Denne Kamp fandt Sted, da Eugenius den 4de var Pave, og i Nærværelse af Nicolaus Pistoriensis, en meget lærd Jurist, der har nedskrevet hele Kampens Historie med den største Upartiskhed.“ Dlaus Magnus giver en lignende Beretning, og tilføjer: „Denne mærkelige Begivenhed tildrog sig kort førend Tyrannen Christiern den Andens Jordrivelse fra Sverrig.“

Saadanne Kampe kan man ikke saa sjældent blive Vidne til. De kjæmpende Skarer møde hinanden paa de Veje, der straalesformigt føre ud fra Tuen i alle Retninger. Saa snart de to Hære ere stødt sammen, begynder Kampen med den største Hestighed; enhver søger sin Modstander, rejser sig paa Bagbenene, og kjemper med utroligt Raseri. Ofte afklipper den ene den Andens Bagliv med de stærke Kindbakter; Ben og Følehorn ligge strøede rundt om paa Valpladsen, og Luften er gennemtrængt af den stærke Lugt af Myresyre, som enhver af de Kjæmpende søger at udgyde i sin Modstanders Saar. Først henad Aften standses Kampen, hvis ikke en Regnfuld har gjort Ende paa den tidligere, men optages atter med friske Kræfter Dagen efter, og saaledes gjentages den i flere Dage. Iude i Tuen gaa imidlertid Forretningerne sin vante Gang; her fodres Larverne, Arbejdere ere ude paa Proviantering, og kun de Saarede Jndio, og de friske Troppers Afmarch ere Tegn paa, at Krigen raser udenfor.

Uagtet denne store Stridbarhed ligeoverfor deres Fiender er det indbyrdes Forhold mellem Beboerne af et Samfund, som vi allerede have nævnt, i høj Grad velvilligt og opofrende. Med Følehornene kunne de stedse gjøre sig indbyrdes forstaaelige, idet de paa en forikkelig Maade berøre hinanden, efter som de ville forlange Føde eller Hjælp, eller de ville tilkjendegive, at Fare er forhaanden. Men Følehornene er ogsaa deres eneste Føleorgan, og de ere ude af Stand til at opfatte en Ting's Bestaenhed, naar de ikke have berørt den med disse. Naar man saaledes spreder en Tue, kunne de gjentagne Gange spadserere over sine egne Æg eller Pupper uden at mærke dem; men kommer blot Spidzen af det ene Følehorn i Berørelse dermed, opfatte de øjeblikkelig Gjenstanden, og bringe den i Sikkerhed.

Egentligt Vinterforraad samle aldrig vore indenlandske Arter. Den kolde Væretid tilbringe de i en Slags Dvale i Tuens dybeste Kammere, hvor de ligge sammenhøvede i store Klumper; det samme gjør en Del af Dronningerne, samt alle deres Husdyr. Men saasnart Vaarsolen begynder at fremlokke de første bare Pletter i Stovlierne, kaldes de atter tillive fra deres lange Vintersøvn, og allerede paa de første smukke Vaardage nyde de i flere Timer det varme Solskin ovenpaa Tuerne, sjønt Sneen endnu ligger dyb overalt omkring dem. Man kjender endnu ikke med Sikkerhed Myrernes Alder; dog antager man, at en Arbejder kan leve i flere Aar.

Nogen synderlig Nytte eller Skade i Naturens Husholdning gjøre Myrerne ikke. Dog fortære de et stort Antal for Stov og Mark skadelige Insekter, og man vil altid finde, at det Træ, ved hvis Rod en Myretue er anlagt, for en stor Del skaanes for de ødelæggende Barkinsekters Hærjninger. I Haver og Plantninger blive de os ofte besværlige ved deres Mængde, og ude paa Forderne ser Landmanden heller ikke gjerne deres smaa Sandtuer, som idelig sløve hans Ljaa, naar Græsset skal slaas.

I det Foregaaende er udelukkende betragtet vore indenlandske Arter og deres Husholdning,

*) Se Bergsøes Afhandling i „Almenfættelige Naturhistorier“, II B.

og uagtet disse ingenlunde ere uden ejendommelige Træk, som man vil søge forgjæves hos vore øvrige Insekter, gives der dog i Sydeuropa, og endnu mere i de tropiske Egne, Myrer, hvis Levesæt er endnu langt mærkeligere, om end i sin Helhed mindre undersøgt og bekjendt, end vore egne Arter. Vi behøve blot at nævne den syd-europæiske Amazonmyre, hvis Arbejdere henleve sit Liv under en uophørlig Kamp, men iftedestomindre ere ude at Stand til at opføre sin egen Tue eller endog skaffe sig selv Føde; dette opnaa de ved Hjælp af Slaver, virkelige Slaver, som de i tætte Kolonner drage ud og bortføre som Larver og Pupper fra en nærliggende Tue, der tilhører en anden Art; disse Larver udflækkes nu i Amazonmyrens egen Tue, og henleve for Fremtiden sit Liv under en evig Trællestand, fjønt de ere deres Herrer langt overlegne i Antal; eller den vestafrikanske Vandremyre, der ikke har sin Bopæl paa noget bestemt Sted, men fører et omstreifende Taterliv, hvorunder de paa deres

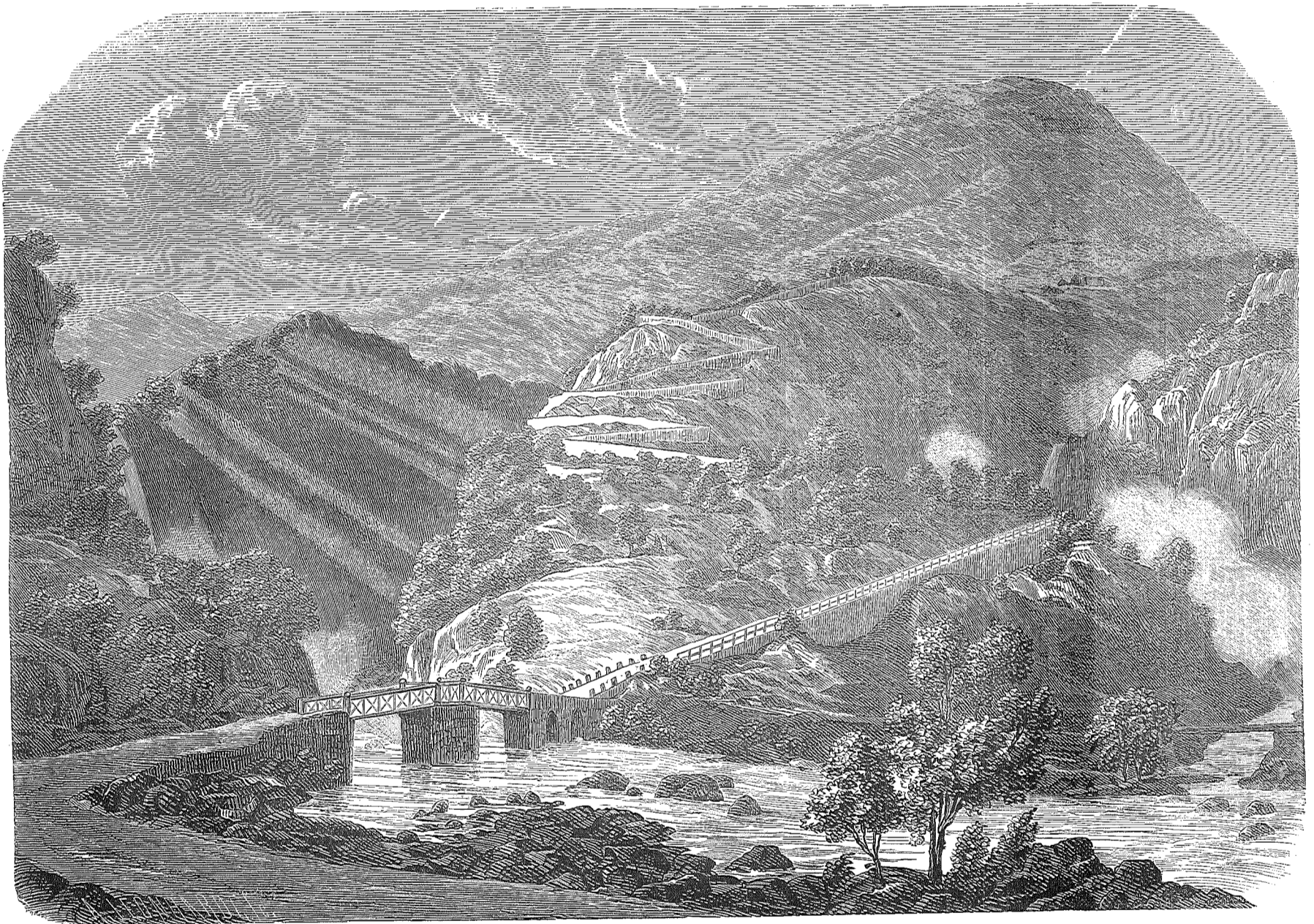
merfugles Larver; en anden Eciton-Art anfaldet under sit Tog, der bestaar af Myriader af Individuer, alle de Menneſter og Dyr, som de støde paa, men ledsages overalt af en Flok stærreagtige Fugle, hvis urolige Flagren over deres tætte Skarer allerede i lang Afstand betegne deres Ankomst, og saaledes itide advare den Rejsende; en tredie Art er næsten ganske blind, og i den Grad bunden til sit underjordiske Levesæt, at den overalt, hvor dens Tog er nødt til at passere et aabent Sted, bygger sig en af Jordklumper og Blade sammensat hvælvet Gang, gennem hvilken de drage;

eller Honningmyren i Mexiko, hos hvem det paa-hviler en egen Form af Arbejderne at tilberede den saa højt vurderede søde Vædske, der tjener dem alle til Føde; denne bebor Guller i Jorden, hvor enkelte bestemte Kammere ere ganske opfyldte af saadanne honningproducerende Individuer, hvis Dagtrop er fulmet op til en honningsfyldt fugle-rund Blære af Størrelse som et Stikkelsbær, hvor-

nydte raa, ligne de i Smag Haselnødder, og naar de riftes og overhældes med Sirup, skulle de smage næsten som brændte Mandler;

eller Klippemyren i Texas, der graver underjordiske Kammere til en Dybde af indtil 19 Fod under Jorden, hvorfra dens udstrakte Gange og Kanaler straae ud i alle Retninger i 2 til 300 Fods Længde; gennem disse Gange bortføre de hele Dyrer af Korn, foruden allehaande Blade og andre Plantedele, som de med deres stærke Kjæver afklippe ligesom med en Sæg;

eller fremfor Alt den saakaldte agerbrugdyrkende Myre i Nordamerika, der rundt omkring sin Tue anlægger og dyrker en virkelig Plantage, bestaaende af en bestemt Græsart, hvis Frø tjener den til Vintersøde; dette Frø bliver ikke blot indhøstet, naar det er bleven modent, renses for Uoner, tørret i Solen, og Fiden opstuvet i egne Kammere inde i Tuen, men bliver den paafølgende Vaar atter udsaaet i tilstrækkelig Mængde; og hele Plantagen holdes i Sommerens Løb saa ren for

Stalhejmskleven.

natlige Tog hjemføge de Indfødtes Huse; her bevirker deres Ankomst en almindelig Udslytten af Beboerne, og en sikker Følge af deres Besøg er en fuldstændig Forsvinden af Rotter, Mus og andet Ustøj;

eller den lille bitte, men yderst besværlige Husmyre paa Madera, hvis Hoved er større end hele den øvrige Del af Kroppen, og som forekommer i saa overordentlig stort Antal, at der i hele Hovedstaden Funchal neppe findes et Hus, uden at det er beboet af Millioner af dem, og som alle anse sig for Medejere af de menneskelige Beboeres Fødemidler af alle Slags;

eller den brasilianske Eciton-Slægt, hvoraf en af Arterne paa dens Røvertog, der stedse bevæger sig frem i en sluttet Slagorden, stadig ledsages af en liden Snylteflue, der uophørlig svæver over dem, men fra og til nedlader sig og lægger et Æg i en af de Pupper, som Myrerne føre med sig, ganske paa samme Maade, som vore Snyltehopperne lægge Æg i Phalæners og andre Som-

for denne Myre indsamles og sælges paa Torvene; eller den forunderligt udseende asiatiske Form Odontomachus, hvis umaadelige Rindbakter rage frem af det overordentlig forlængede Hoved ligesom Haandtaget paa en Tang;

eller de farlige Paraguaymyrer, der angribe alle de Menneſter og Dyr, der komme i deres Vej, og fortære dem, om de dertil faa Anledning, lige ind til Skelettet; Dr. Kengger saa en drukken Mulat, som en Flok af disse Udyr havde anfaldt og paa hvem de allerede havde fortæret Djenlaagene og afgangset Ansigtshuden lige til det blodige Kjød;

eller den største og skadeligste af alle Myrer, Træk eller Visitmyren, der bebor hele det tropiske Amerika, og som fra sine underjordiske, indtil 9 Fod dybe Boliger foretager sine frygtede natlige Røvertog, hvorunder de kunne ødelægge hele Plantager af Mais og Haveærter, og paa en eneste Nat afblade et helt Træ; deres eneste Nytte bestaar deri, at de kunne tjene til Menneſteføde, og fortæres, stegte i Smør, som en Lækkerbidsten;

Ufrud, at ikke et eneste grønt Straa eller et Blad af nogen anden Plante faar Lov til at vise sig inden dens lille Omraade. Dette ere Kjendsgjeringer, om hvilke Beretningerne i Begyndelsen ere blevene modtagne med Mistro, men om hvis Paalidelighed flere af de Naturforskere, der senere have besøgt disse Egne, have haft Anledning til at overbevise sig, og som nu ere hævede over enhver Tvivl. C.

Stalhejmskleven.

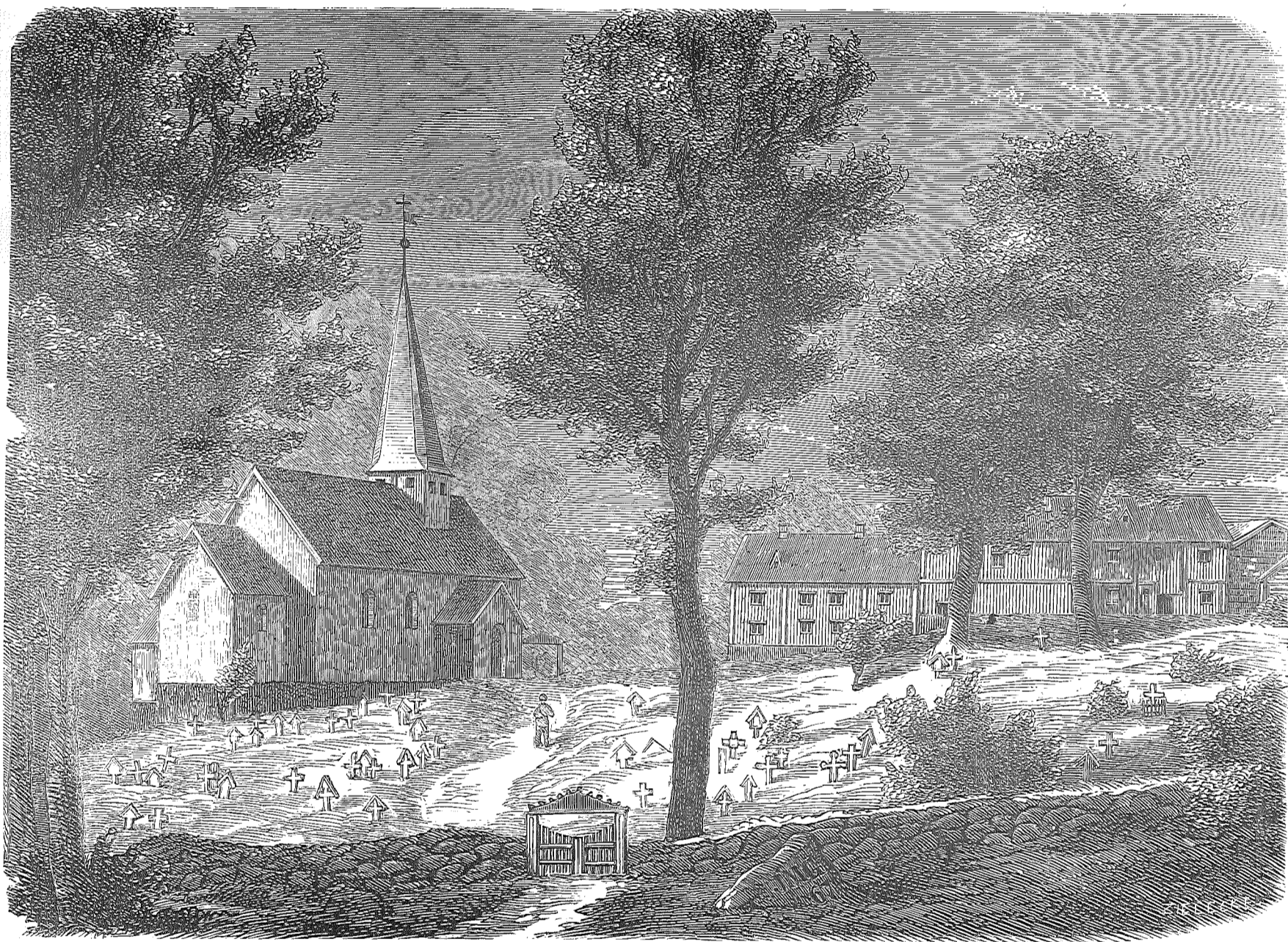
Den, som fra Lerdalsøren skal overland til Bergen, maa rejse det første Stykke Vej tilhøjs udover Sognefjorden, ind i Aurlandsfjorden og Nærøfjord til Gudvangen, da Fjelde og Fjorde hidtil har trodsset alle Forsøg paa her at faa Landevej istand. Selv Telegrafstolperne havde ondt for at faa Fæste paa denne Linje; men det gif dog efter adskilligt

Besvær. Turen udover Fjordene er nok Rejsen værd mellem alle de underlige Bugtninger og Fremtoninger bortover Fjeldmasserne; men ofte kommer Rastevindene i de trange Abninger med Lynets Fart og skuffer selv det mest agtsomme Øje. For den, som er ræd paa Søen, er det derfor visst en Trøst, naar han godt faar sat sin Fod iland ved Gudvangen og videre kan tage Landevejen fat. For tryk bør han dog ikke være; den dybe, rædsomme Nærødal med sine Stup ovenover Fjeldvæggene er ikke at spøge med. Om denne Dal er billedlig sagt, at den maa være bleven til ved en af hine gamle Guders Haand, der undertiden lod sin Brede rase mod den døde Natur; „maasse Thor i sin Tid her har banet sig Vej til sine Fienders Klippeborge under Totunfjeldenes evige Sne og derfor med sin Hammer spaltede disse engang sammenhængende Fjeldmasser.“ Vore Læsere vil af Billedet af Stalheimsleven forstaa, at man har tungt for at komme op fra Dalen. Vejen gaar i

Ves Kirke.

Ves, de Gamles Veey eller den hellige V, ligger ved Mundingen af Romsdals-Fjordens 2de Bifjorde, Langfjorden og Rødvens-Fjord, som en Blomme mellem Bølgerne. Saavel af Dens Navn som for dens affondrede Beliggenhed midt op i de omkringliggende Bygder tror man, at den før Kristendommens Indførelse har været et Fylkes-Tempel, ligesom der senere — efter hvad der anføres i et Pergamentsbrev af 1488 — istedenfor dette kom til at staa en Fylkes-Kirke. Fordum var her en Kjøbstad, som alt var til i Aaret 1162, da Hafon Herdebred laa der med sin Flaade, og i en Anordning af 19de Aug. 1384 blev Indbyggere af Romsdalen paabudt at bringe deres Varer til Vidøyr, hvor der siges at være Kjøbstad. Her maa ogsaa have været en Kongsgaard, da Kongsgaarden og andre Gaarde i Vidøyr omtales

da det er lidet sandsynligt, at en saa ædel Kirkebygning baade har været paabegyndt og fuldendt under den uafsladelige Krigstummel. Som man ser, er det en Langkirke og dens Bygning af Sten forklarer, at den har kunnet holde sig Tiderne udover. Dens Indredning er i den sidste Tid betydelig forbedret og forskjønt, saa at den er et ualmindelig behageligt Gudshus. Betydelige Midler blev i sin Tid skænket af den rige Ridder Bjørn Erlingsen af Bjarkø, der døde i Aaret 1313. Altertavlen i Kirken har Begyndelsen af „Fader Vor“ og Indstiftelsen af Alterens Sakramente med Jersers Ord. Ovenover staaer en latinsk Indskrift. Paa Siderne er anbragt Bibelsprog over 2de adelige Vaabener med Bogstaver A. T. A. og C. F. C samt Aarstallet 1625. Ved Siden af Prædikestolen er en Tavle med gammel-dags Zirater ovenover G, det samme, som findes paa saamange Steder fra Kristian den 4des Tid; men her findes Intet om, at han har gjort Noget

Ves Kirke.

Sigtet fra Dalens dybe Spalte 2 a 3000 Fod højt, og skulde man her paa Farten glide udover, var Redning fra Styrtningerne utænkelig. Her er lagt et svært Arbejde for at blive Herre over Naturhindringerne; for os synes det meget at drage Vejen op over disse Bakker, som i færdig Stand er tunge nok at befare og som fra først af maa have været end tyngre at oparbejde; men i andre Lande vilde Fjeldet maasse blevet et Prøvestykke til Bygning af en Jernbanevej. Er man først oppe paa Højderne ved Stalheim, har man derfra et mærkværdigt Skue ud over de nøgne Klippevægge. Næsten alt Spor af Vegetation er borte fra Fjeldmasserne, der har en saa hvid Farve, at man i Begyndelsen tager det for Snebræer; især er den ubefrugtelige Jostedalssnute mærkelig. Nogle faa Mil længere frem, saa glider man ind paa Vossevangens blide Marker, der rent lader En glemme de vilde Svælg, hvor man for nogle Timer siden i hvert Øjeblik kunde tro sig fortabt.

i forskellige Pergamentsbreve navnlig af 1315, 1395 og 1440, i hvilket Aar den har afbrændt under Hansætervædet. Med Undtagelse af Kirken findes her ingen Oldtidslevninger. Rigtig nok vises man Tomter efter to andre Kirker og Kirkegaarde tæt ved hinanden, men Schøning formoder af de forefundne Levninger af Grundvolden, at her har staaet et Kloster med et tilliggende Kapel, hvilket sidste var forsynet med Kirkegaard. Nu er hele Den Præstegaard med Bolig for Præsten og en Husmand, hvortil da kommer Kirken. Fylkes-Kirken kan efter Thejens Formening godt antages at være paabegyndt i Kong Eystejns Tid, da Forsiringerne paa Grundmuren, ved Dørene og Vindsjerne synes at svare til, hvad der berettes om Eystejns Kirke- og Klosterbygninger i Bergen; det er tvivlsomt, om den er fuldført i Eystejns Tid; thi paa vestre Gable ovenover den oprindelige Indgang er anbragt Jernstifter, som synes at antyde Aaret 1202 eller 1208. Opførelsen kan gjerne være afbrudt ved Borgerkrigen,

for Kirken eller Distriktet. At besøge Præstegaarden og staa paa Den en Kveld og høre Narren spille i de Fjelde, hvorfra man paa alle Sider er skilt, og se Folkene iland bortpaa de store Gaarde samle sig eller se Vaadene drage forbi til Byen, giver en underlig, vemodig Øfølelse, fordi Stedet er ensomt og stille.

De sidste Begivenheder.

Kort forinden Skyttefesten i Wien tog sin Begyndelse tilfældige Rigskantsler Beust den præsisiske Regjering en Note, hvori han gjorde opmærksom paa, at den østerrigiske Regjering ikke havde nogen Del i denne Fests Afholdelse, idet den allerede i 1865 paa Skyttermødet i Bremen var bestemt at skulle afholdes i Wien, som dengang ogsaa i statsretlig Henseende var en tysk Stad. Han ytrede tillige, at den kejserlige Regjering ikke kunde paatage sig noget Ansvar for de Ytringer, som maatte falde under Festen, idet

man var indskrænket til at paase Overholdelsen af de almindelige Politiforordninger.

Idet Rigsstatskantsleren saaledes paa Forhaand affaar alleflags præsisske Reklamationer, skede det vistnok i den Tanke, at der vilde foresælbes en hel Del, som vilde være den præsisske Regjering ubehageligt. At dette blev Tilfældet, har vi allerede forrige Gang fortalt. Omvendt maatte Fæsten i det Hele tiltale den østerrigske Regjering. Vi har nu faaet Befrættelse herpaa. Rigsstatskantsleren har selv sluttet Fæsten med en Tale, hvori han i moderate Udtryk har hævdet det samme Standpunkt, som de tidligere Talere havde gjort gjældende. Han ytrede nemlig, at han siden sin Ankomst til Østerrig har følt sig som Østerriger, uden at han derfor er ophørt at være en god Tysker.

Nogle af de tyske Folkeledere har benyttet Sammenkomsten til at konstituere et nyt stortyst-demokratisk Parti. Bestandskomiteens Formand Dr. Kopp, en forbeholdende Deputat i det præsisske Parlament, Dr. Frese samt nogle anseede Sydhyskere sammendannede nemlig et stort Fællesskab, hvori man protesterede mod Østerrigs Udeltagelse af Tyskland og udtalte sig for Tysklands Rekonstruktion paa Frihedens og de stortyske Principers Grundlag. Man besluttede derhos at nedsætte en Kommitte, som skulde organisere Partiet.

Medens saaledes Tyskernes Sympathier for Østerrig er i Stigende, lyttes det ogsaa mere og mere denne Stat at bringe Røde i sine indre forviklede Forhold. Vistnok er Udsoningen med Tsekerne endnu lige fjern — der strides i disse Dage om, hvorvidt Østerrig i St. Petersburg har Klaget over, at panslavistiske Kommitteer ophidser Tsekerne, — men i Ungarn har man nu godt Haab om at komme til Forlig med Kroatien, dette Landstak, som indtil 1849 udgjorde en, rigtig nok temmelig selvstændig, Del af det ungarske Rige; men som i det nævnte Aar af den reaktionære østerrigske Regjering blev udsondret og gjort til særgeget Kronland. I de sidste Maanedes har der i Pesth arbejdet en af Ungarer og Kroater bestaaende Kommitte, som nu er kommen til Enighed. De fælles Anliggender skal afgjøres af den ungarske Rigsdag, hvor Kroatien for disse Sagens Vedkommende skal repræsenteres af 30 Deputerede, hvorimod Landet skal have fuld Selvstændighed i indre Anliggender og sin særegne Administration med en Banus i Spidsen. Af Kroatiens Indtægter skal 45 pCt. tilfalde Landet selv, dog saaledes, at Ungarn skal tilskyde det Manglende, dersom disse 45 pCt. ikke udbringer 2,200,000 Gyl. den. Til Monarkiets Repræsentation (Delegationerne i Wien) skal den ungarske Rigsdag blandt sine Delegerede udvælge 5 Kroater, 1 Magnat og 4 Deputerede. Spørgsmaalene om, hvorvidt Dalmatien skal forenes med Kroatien, om Militærgrænsernes Ordning samt om, hvorvidt Spstadens Frieme skal indlemmes i Kroatien eller i Ungarn, faar indtil Videre som aabne Spørgsmaal.

Efterom Østerrig bliver stærkere, beskæftiger Almenheden sig mere og mere med dette Riges Forhold til Præsissen. For en 2 til 3 Uger siden udspreddes pludselig den Efterretning, at der fandt en Tilnærmelse Sted mellem de 2de Magter. Beretningen blev benægtet baade fra præsissk og fra østerrigske Side, og den hele Sag var for utroselig til at kunne vække nogen Opmærksomhed. Men anderledes har Sagen stillet sig, efterat man har bragt i Erfaring, at den falske Efterretning var udspredd fra Wien af, og at Beust har benyttet den Anledning, som Nygten gav ham, til i en Cirkulærforsendelse at udtale sig om Østerrigs Stilling. Han gjør i en, som det lader, spidst affattet Note opmærksom paa, at Østerrigs Stilling siden Salzburgermødet ikke har undergaaet nogen Forandring, at det vistnok befinder sig paa uanfælskelig Fod med Præsissen; men at der ikke har været givet det nogen Anledning til en hjerteligere Tilnærmelse. Det er dog vel neppe Rigsstatskantslerens Mening at aabne et diplomatisk Feltoag.

Alt er forøvrigt for Øjeblikket saa fredeligt, at man ikke skulde tro, at nogen Magt skulde føle sig opfordret til at bringe Ideen om en almindelig Fredskongres paa Bane, og dog fortæller det, at den engelske Dronning, som for Tiden er paa Kontinentet, ledsaget af sin Udenrigsminister, skal ville bringe Sagen frem. Hun har allerede været i Paris, hvorfra dog ikke meddeles videre, end at Lord Stanly og Moustier efter en Samtale er komne til den Overbevisning, at der mellem begge Magter hersker den hjerteligste Forstaaelse. Man hører rigtig nok ikke, hvad der skulde være isænde, saalænge Frankrigs Underhandlinger med Holland og Belgien ikke befinder sig paa et fremrykket Stadium, og Alle er enige om, at dette ikke er Tilfældet. Den engelske Dronning siges at skulle rejse til Kiskingen, hvor Keiseren af Rusland for Tiden opholder sig. Man taler noget om, at England og Rusland ikke skal være utilbøjelige til i præsissk Interesse at virke for en Kongres; paa en saadan kunde Præsissen vente at faa det Bestaaende anerkjendt.

Det sidste Nygte har dog maaste sin Oprindelse fra Nygtesmebene, som i denne magre Tid har al Opfordring

til at skaffe Nyheder tilbeje. Den ydre Politikk faar, som man af Ovenstaaende vil have seet, omtrent stille, og om Staternes indre Anliggender er der heller ikke meget at berette. Det franske Parlament har sluttet sin Samling; det engelske ligesaa, efterat have vedtaget den fjerde og den fjerde Reformbill, Sidestykker til den isfor vedtagne engelske. Skatterne har ved at benytte Partistillingen i Underhuset faaet Tingene omtrent som de gik; men Irlands indre har som sædvanlig Grund til Klage, idet Omlægningen af Valgfredsene blev ganske udført af Loven. Irland opnaaede ligesaa lidt nogen Forandring i sine kirkelige Forhold, idet Gladstones hertil sigtende Lovforslag blev forkastet af Overhuset. Imidlertid er man dog kommen saavidt, at Underhuset har erklæret sig principielt imod Bibeholdelsen af den irske Statskirke. — man haaber, at næste Parlamentssamling skal bringe en Forandring til det Bredre. Ogsaa det italienske Parlament og den amerikanske Kongres har gaaet fra hinanden. Den sidste har bevilget den Sum, som skal til for at skaffe Russerne Betaling for deres Besiddelser i Amerika. Landstakets er gjort til amerikansk Territorium under Navn af Maraca. Njøbet af de danske Øer i Vestindien er derimod endnu ikke bragt i Ordren. Forøvrigt taler man i Amerika om at kjøbe britisk Columbia (Landet paa Vestkysten af Stillehavet mellem Fristaterne og det nye Territorium Maraca) samt store Stykker af Mexiko. Det Sidste, tror man, skal gaa let, da Mexiko behøver Penge for at opfylde sine Forpligtelser mod adskillige europæiske Magter. Hvad England vil sige til det første Forslag, for derimod være mere usigt. Forøvrigt er nok Unionen nu paa det Nærmeste rekonstrueret, idet det kun skal være 3 af de saakaldte Rebelstater, som endnu ikke har opfyldt de opstillede Betingelser. Den ene af disse er Texas, med hvis Genoptagelse der dog skal være udset ogsaa af den Grund, at der er Tale om at dele Staten i 2 eller flere. Er dette rigtigt, saa har man heri et Exempel paa, hvorledes Centralisationen under de sidste Begivenheder er udfillet paa de forrige suveræne Staters Beskæmning.

Kristiania.

Den 15 August 1868.

Byens Aviser har i et Par Maanedes bragt stadige Bulletiner fra Billedhugger Bergsliens Værksted, Korrespondenter til udenbys Blade har dels gjentaget, dels øget dem, saa man har faaet det Indtryk, at et helt Folk var optaget af, hvad der foregik. Først læste man: Hr. Billedhugger Bergslien er hienkommet fra Kjøbenhavn, hvor han har været forat studere de der værende Kunstværker og Hjælpekilder for sin Nytterskulptur af Carl Johan; — en Stund efter: Hr. Billedhugger Bergslien har fraaet 100 Spd. i Understøttelse af Kommitteens til at istandbringe sin Model af Carl Johan; — Hr. Billedhugger Bergslien er kommet saavidt, at man nu tydelig kan se Anlægget; — Hr. Billedhugger Bergslien er færdig med Skulpturen; — Hr. Billedhugger Bergsliens Model til en Nytterskulptur af Carl Johan er færdig til Afstøbning! En Stund efter: Afstøbningen er gaat heldig; Modellen afstøbes og bronceres! — Og nu endelig: Skulpturen er granitmalet, Modellen staar i nogle Dage i hans Værksted, før den overgives til Kommitteens!

Vi har i vor forrige Levetid aldrig set Mage. Enten maa der samtidig i Verden ingen Kunstner være af den Rang som Billedhugger Bergslien, og intet Kunstværk af den Betydning som hans Model til et Kunstværk, — eller ogsaa maa denne Nabalder uvilkaarlig betyde noget Andet. Vi for vort Vedkommende havde tænkt at lade hans Udskift være med Fred. Men naar hans Udskift paa denne Maade bliver uanfælskelig fremarbejdet, saa kræver det nationale Foretagende, som iøvrigt sættes, at man atter optager Sagen. Fra Kommitteens Formand ved vi nu, at der til Besigtningen af de 100 Spd. var knyttet det udtrykkelige Forbehold, at Kommitteens ikke vilde være bundet; vi ved ogsaa, at Pengene alene derfor blev bevilget, at han var trængende, saa han ikke uden Hjælp kunde fuldføre sin Model. Der ligger altsaa hverken direkte eller indirekte nogen Godkjendelse i denne Hjalp. Derfor tør vi haabe, at Kommitteens, naar den nu faar se den større Model (hvis Udskiftelse vi skal omtale, saasnart Almenheden har set den udført), kan godkjende Linjeskringen, som virkelig er god, og om Udskiftelsen ytre Lov eller Ros, — men at den om selve Tanken, Carl Johan med strøget Hat, som Marschallen foran Keiseren, og Hesten stanset, som

*) Da Hr. Billedhugger Bergslien her i vort Blad paa Stod imod os, at afstøbe Bispen havde været vel fornyet med hans ide omtalte Marmorarbejder efter Thorvaldsen, og at kun en Laa var blevet rettet, saa taug vi derfor. — Nu kan vi dog med det Samme oplyse, at den Billedhugger, som paa Bispen's egne Ordre gennemgik Bergsliens Arbejder, derpaa havde anvendt 2 — to — Maanedes, — saa Laaen i alle Fald har maattet være en Stortaa.

endte Historien her, hvor den begyndte, — bestemt vil udtale, at den er umulig, fordi den baade er upassende og usand. Den Folksoverensstemmelse han hilser, den hilser han kongeligt og løftet; thi han kom som den kongelige Giver af en løftende Tanke. Det ved vi Alle, at uden Carl Johan var det blevet anderledes, — det være nu hældet til den ene eller den anden Side. Om ham selv, Helten Carl Johan, ved vi ogsaa Alle, at han var en fraalende Stikkelse, naar han kom hilsende paa sit Folk; at han havde den Bane at ride i Galop og besvægede sig løftet, stort; Revolutionens Pathos var over hans Væsen, som over hans Stil. Men naar vi nu ved dette, saa vil et Minde af ham, som hverken er historisk eller psykologisk sandt, ved Folkets Bidrag opstillet paa en offentlig Plads, — ogsaa blive til en offentlig Løgn. At man vil hjælpe Hr. Billedhugger Bergslien, som inden sin Begrænsning er en talentfuld Natur, det kan vi forsaa; der er Noget ved ham og hans Begavelse, som ganske særlig opfordrer dertil; — men at man derfor vil hjælpe hverandre med at faa op en Usandhed, det „gaar over vor Forstand — og langt ind i Præsstens.“

Af skandinaviske Blades Indhold i sidste Uge. En Artikel i Fædrebl., som bærer Overkriften „En politisk Betragtning fra Norge“ indeholder, ved Siden af endel bitre Udsagn mod Præsissen, en Sværm af velfortjente Beskrivelser mod Vestmagterne, og da især England, for den Forkjærlighed for Fred, det i vor Tid har lagt for Dagen, i Særdeleshed under Danmarks Ulykke. Fers. mener, at England, naar det vedbliver at gaa frem paa samme Maade, ikke alene sætter Nationens Bærd og Tre som Indsats i det farlige Spil; men at ogsaa den europæiske Civilisation trues med Dødsstødet ved en saadan Fremgangsmaade. — En Pastor Jørgen i Kjøbenhavn har i Fædrebl. ladet indrykke en længere Artikel om „Valgmenighedslovens Betydning for de kirkelige Forhold i Kjøbenhavn“. Han klager i denne Artikel meget over den kirkelige Nød, hvoraf Kjøbenhavn for Tiden lider, og opfordrer derfor til at bygge en 6 a 7 nye Kirker eller reitere Bedehuse, samt til disses Betjening lomme ti Præster foruden dem, man før har. Dette, mener han, vilde være den bedste Frugt af Valgmenighedsloven for Kjøbenhavns Vedkommende.

— Aftenbl. har en Artikel betitlet „Nordens Fremtid eller Skandinavismen. Hvad betyder saa Forbindelsen mellem Nordens Herfærsløget for os?“ Artiklen, der er skrevet i moderat skandinaviske Aand og aander stærk Russefrygt, synes imidlertid ikke at indeholde noget synderligt Nyt.

Til Redaktionen af Norsk Folkeblad.

Det sidst udkomne No. af Folkebladet, nemlig for 1ste d. M., indeholder en liden Efterretning om Salmebogsaagen, som er usøjaglig og bedes rettet.

Jeg har ikke, som der siges, for tredje Gang maattet gennemgaa mit Salmebogs-Udskift. Det blev rigtig nok nylig under besynderlige Omstændigheder begjæret, men jeg har paa det Bestemte undslaaet mig for at foretage en saadan tredje Gangs Revision i den Retning, hvori det blev forlangt. Om den bliver usført at nogen Anden, ved jeg ikke; men, at noget saadant vilde komme til at ske, blev antydet.

Jeg har ikke, som Folkebladet siger, indleveret Udskift til Evangelier, Kollekter og Epistler, hvilket heller ikke behøves, da disse maa optages som de foreliggende i Alterbogen og Bibeleverstættelsen. Derimod blev jeg under 27de April d. A. anmodet om, at afgive Erklæring om hvilke af de forordnede og endnu brugelige Bønner i Alterbogen, der ved Siden af Kollekter, Evangelier og Epistler tillige bør optages i Salmebogen, saavel som Forslag til de nærmest for Husandagt beregnede Bønner, der isørigt antages at burde indholdes i samme. Grunden til denne Anmodning anførtes at være Forventning om, at det af mig udarbejdede Salmebogs-Udskift snart vilde kunne forelægges til naadigt Approbation, og at Departementet ved samme Lejlighed agtede at foreslaa, at det benyttedes til at afgive nærmere Bestemmelser med Hensyn til Indholdet af det Tilfæg af Texter, Bønner m. m., der bliver at vedføje Salmebogen.

Det saaledes Krævede har jeg havt under Arbejde, men endnu ikke fuldført; og efter hvad der, som ovenmeldt, senere er passeret angaaende Salmebogs-Udskiftet, synes det ikke heller hermed at have nogen Hast.

Sandeherreds Præstegaard 7 Aug. 1868.
Erbødigt
M. B. Landstad.

Nyheder.

Stavanger 10de August. (Brev til N. F.) Regattaen er nu sluttet, Orlogsmændene afrejste og de fleste Fartøjer er Baade sejlede hjem. Præmieudelingen fandt Sted i Lørdags under Tordensvej og Regnskyl, saa høstideligheden maatte afbrydes nogen Tid. De uddelte Præmier kom til de Bedste og er saaledes velfortjente; men at der dog blandt de Tabende er adskillig Misforlystelse, er jo let forklarligt.

Under hele Regattatiden har Stavanger været i en forandret, halv ukjendelig Stikkelse, idet alle Slags Frem-

mede har indfundet sig i talrig Mængde, og de almindelige Forretninger og Arbejder har været afbrudt af Kapsejling og Feste. Nu er der atter den gamle Orden i Tingene, og det er derfor paa sit rette Sted at finde Udbyttet af det Hele.

For den overfladiske Tilskuer kan det Hele have seet ud som en Leg paa Vandet om Dagen og en Række Festsigheder om Aftenen; derfor er Mange blevne trætte. Men for en opmærksom Jagttager er det let at finde, at Fiskerne og Sjømændene har opfattet Sagen helt anderledes; de har den hele Uge, Dag ud og Dag ind, undersøgt og gransket de mange forskellige Baadformer, de anvendte Opfindelser, de nye Forbedringer, der hiit og her paa de forskellige Baade har været at se. Disse har de mærket sig og derved vundet en Erfaring, som de ellers ikke vilde have naaet frem til før maaske efter Sneve Ar. De har nemlig ikke alene seet Opfindelserne og andre nye Redskaber; men de har ogsaa haft fuld Anledning til at prøve Alt under Sejls. De nye Ting har sat et Sving paa den almindelige Fiskers eller Sjømands Tanke, og han er derved bragt ind paa en for ham frugtbar Tankemark, hvorfra han efterhaanden skal hente end flere gode Ting til Fremme af sin Bedrift.

Dette finder nu jeg at være den væsentligste Side af Sagen; men ogsaa selve Kapsejlingen er meget væsentlig, og denne har vist, at man endnu samler efter den bedste Baadform for de forskellige Slags Fiskerier; thi at man ved saa omtrent, hvilken Baad er den mest hurtigsejende, bedste Livbjerger eller dygtigste i Uvejir og Storm, er noget ganske Andet end at vide, hvilken Baad er den bedste paa Vaarsildesfæstet eller paa Torfsejlet. Dette er Forklaringens grund til, at den næst daarlige Sejler Nordmørkebaaden fik 3die Præmie af Strejbaade, medens den bedste Baad i nævnte Klasse — Listerkrejbaaden — fik ingen Præmie. En anden Bekræftelse paa, hvad jeg sagde, er fremdeles dette, at den næst hurtigste af hele Regattaflaaden, nemlig No. 3 blandt Vaarsildesbaadene ikke fik nogen Præmie. Grunden var, at den fandtes at være for vel i Uvejir og for sværret som Brugsbaad om Vinteren. Denne Afgjørelse var allerede truffen, da man i Lørdags foretog en Extra-Kapsejling, som yderligere bekræftede, at No. 3 ikke var almindelig brugelig. Extra-Kapsejlingen foregik nemlig i Storm; alle Baade havde Redningsbøjer med sig, og det gjaldt at krydse sig frem mod Sjø og Storm. Kun de 40 bedste Sejlere vare opfordrede at deltage; men kun 27 deltog, og deraf vare 9 ikke med helt ud, men vendte om, medens andre gjorde Havari, deriblandt ogsaa No. 3, der brækkede Masten og derfor snarest muligt søgte ind fra Havet.

Almuesmanden har med megen Interesse fulgt den hele Regattaen, og det er betegnende, at Mange spørger, hvilken Dag den næste Regatta skal holdes. Det er vist, at Regattaen har udrettet Målet, og det er derfor ønskeligt, at den fortsættes snarest muligt, ikke alene fordi den er en ægte norsk Idret; men ogsaa fordi den nu afluttede kun var en storartet Prøve paa en virkelig hel Regatta, idet mange Distrikter nordensfor Bergen manglede eller vare fremmedt i saa Baade. Forøvrigt tales om, at Kristiansund skal være Stedet for en næste Regatta inden et enkelt Distrikt, og det er altsaa et godt Teg.

Til Kapsejlingen m. m. i Stavanger havde der i det Hele fra Landets forskellige Kanter meldt sig 280 Baade og Fartøjer, hvoraf 80 Garnbaade for Vaarsildesfæstet, 30 sildeførende Fartøjer, 8 Notbaade, over 20 Mafrelbaade, 20 Lodssejler, 8 Strejbaade og 8 aabne Lodsbaade. Foruden Præmier i Værdigjenstande og Stavanger Bys Bevilgning var indløst Bidrag i Penge til et Beløb af 2,250 Spd., hvortil kom, at der paa flere Steder var samlet Midler til Udrustning af Baade og Fartøjer. Regattaens Oplosning og Premieuddeling fandt efter Delegr. Sted den 8de Aug. Kl. 7 Aften. Af Garnbaade til Vaarsildesfæstet blev Kongepremien vunden af Andreas Seglem, Ekerfundsøen, hardangerbygget, 2den af Gutterne Olsen, Hvidingsø, hardangerbygget, 3die Erik Meling, 4de Ole Gaaland, 5te Ole Bru, 6te Thore Skarvedt. Notebaade: 1 Konsul Sømme; 2 Köhler & Kv. Strejbaade: 1 Jønsenskomiteens Assjorbaad; 2 Hans Fleienvær, Gillestaa; 3 Jøer Griften, Rvernes. Mafrelbaade: 1 Søren Bræine, Banse; 2 Kristoffer Batne, begge Liktninger; 3 Ole Albildsnes. Lodsbaade: 1 Lods Lars Tverdal, Sogdendal; 2 Knud Hetland (Eje), hardangerbygget; 3 Ole Grødem. Lodssejler: 1 Lods Peder Korset, Kragerø; 2 Lods Ole Vilumsen, Neslundhavn. Lodssejler med Bom: Kristian Vorhaug, listr. Mafrelsejler: Abraham Batne, Gabriel Vorhaug, Emanuel Vorhaug, alle listr. Fartøjer under 12 Læster: 1 Postmester Møller, Svinesund; 2 Anon Anansen, Jelse; 3 Jakob Fredrikken Jæbde (Austad Sogn); 4 Landhandler Schawland, Finsø. Fartøjer til 20 Læster: 1 Konsul Falks „Colibri“; 2 Rjøbm. Grøoms „Dny“; 3 Gabrielsens „Emanuel“, samtlige Stavangerbygget. For Arer berettes i et Blad Præmien

at være tildelt Doktor Bodom, Haugefund, i et andet Lars Bogerpen, Svelvich. Sejlmagerne Henriksen og Frus, Stavanger, Sølvmedalje for smukke Sejl. Guldbælg for bedst og hensigtsmæssigt Udstyr: Mafrelsejler „Guldania“, Arendal. Baadbygningspræmierne blev tildelt Andreas Batne, Kristoffer Batne, Hans Vorhaug, alle listr., Ole Samland, Hardanger, Nikolay Hanfen, Tjøbling. Ved Extrapræmieafslutning i sin Kuling med dobbeltrevede Sejl blev Præmien paa 50 Spd. vunden af Paul Fjelle, Dnsp, Præmien paa 25 Spd. for aabne Baade af Førstepremievinder af Mafrelbaade Søren Bræine.

Dronningens Fødselsdag den 5te Aug. blev i Sandefjord fejret med en Fests af Bagekæsterne. Følgende Staa-ler blev udbragte: Forhø. Første- og Udenrigsminister Hall fra Danmark for Dronningen, den danske Indenrigsminister Estrup for Kong Carl, Pastor Tandberg fra Kristiania for det nyforlovede Fyrstepar, den svenske Rigsbankkommissær Deutsch for Kong Kristian den 8de og det danske Kongehus, Provst Danning fra Danmark for Sverige, Grosserer Fjølberg fra Stockholm for Norge og Korpslæge Ebbesen for Danmark.

Ved Døden er afgaaet i en Alder af 59 Aar forhø. Skuespiller paa Kristiania Theater A. Smith i Kjøbenhavn. Han var i sin Tid en af de første Kunstnere ved vor Scene, hvorfra han gik til Kasino Theater i Kjøbenhavn. Førel. omtaler ham som den ubetinget mest og aandeligst mest overlegne blandt Theatrets Personale. Paa egen Haand tog han sig af en stor Almensag, det danske Fiskerivæsen nemlig, der af ham har faaet mange Forbedringer. Af den danske Regjering blev han udnævnt til Konsulent og som saadan øvede han stor Indflydelse paa de senere Aars Fiskerilovgivning. Han besøgte Fiskeriudstillingerne i Bergen og Boulogne og bidrog meget til paa disse at faa Danmark godt repræsenteret.

Bøstfemager Larsen i Drammen er bleven meget omtalt i de tytte Blade for sin Ehynding ved Ehyttefesten i Wien. Rejsen har med Interesse fulgt Prøven paa hans Bøstfes udmærkede Egenstaber, og Larsen blev siden anmodet om at indfinde sig hos den østerrigske Krigsminister. Han har vundet 2den Præmie for hurtigshynding.

Skarphytterne i Stavanger blev paa Regattaens Aabningsdag overleveret en Fane fra Byens Damer.

Forbud. Fra de østerrigske og samtlige russiske Havne med Undtagelse af de ved Nordishavet, det hvide Hav og den fiske Ryst er det forbudt at indføre Hornkvæg (Storfe), Faar, Gjeber og andre drøvtyggende Dyr samt Svin, raa Døle af disse Dyr, utilvirkede Haar, Børster, Uld, Horn, Kløver og Ben, usaltet eller utilberedt Kjød og Flek og ulmetalt Talg; Furage, saasom Græs, Hø og Halm og brugte Fjøsredskaber. Ligeledes er det forbudt fra tytte Havne ved Nord- og Østisen samt fra Storbritanien og Irland, Holland og Belgien at indføre levende Hornkvæg (Storfe), Faar og Gjeber.

4,573,600 Stkr. Saltfist var til 25de Juli kommet fra Finmarken til Tromsø iaar, hvormed Naastiktrafikken for iaar antages afluttet. Under Lødesfæstet iaar antages at være opffist 9 Millioner Fisk, hvoraf 6 Millioner er sikret til Klippfisk og 3 Millioner hieldhængt til Rundfisk.

En Belønning af 10 Spd. hver er tilstaaet D. E. Carlstad og E. P. Gradingen af Eberums Præstegjeld for med Fare for eget Liv at have reddet et Menneske fra at drukne.

Røsing fra Kristiania har for Agerbrugsredskaber paa Stockholmerudstillingen faaet 3 Præmier af 1ste Klasse, 1 do. af 2den og 1 af 3die.

Mod M- og Brændevinsforbruget har Dr. Wl. en Artikel, hvori Bayersktilvirkningen hos os antages at udgjøre omtrent 20,000,000 Potter aarlig. Til Maltforbruget medgaa aarlig 120,000 Tdr., hvoraf til Brænderierne forbruges ca 35,000 Tdr. Hver Tønde Malt antages med alle Omkostninger at ville gaa op til 10 Spd.s Kostende, hvilket gjør 1,200,000 Spd. Værdien af Brændevinstilvirkningen — 9,000,000 Potter — efter 24 h pr. Pot af Konsumenter, andrager til nær 2,000,000 Spd., Alt sammen vafr Summer, der aarlig driffes op. Vev kun Halvparten af disse Penge brugt til Førgelsen af Mesteforbruget, hvilken Indflydelse vilde ikke dette have paa Kvægdristen?

Til den tekniske Lærestalks Oprettelse i Trondhjem har Kommunerepresentationen derved anmodet Formandskabet om at foreslaa Storktinget Bevilgning af de dertil fornødne Midler af Statskassen. De aarlige Udgifter skal ogsaa foreslaaes udredt af Statskassen, hvis de ikke kan faaes af de angjeldende Stiftelsers Midler. Kommunestyrelsen har desuden erklæret, at den Intet har imod, at den opfarede Sjettedel af de angjeldende Stiftelsers Revenuer anvendes overensstemmende med Planen til Skolens Oprettelse.

Endel svenske Studenter har givet godt besøgte Koncerter i Trondhjem og Stenkjær.

Endel svenske Avisforivere har havt Møde i Stockholm, hvor de blandt Andet har besluttet at oprette et Pen-

sionsfond, videre tog de Bestemmelser til at indføre et re- nere Skriftsprog inden Pressen, særskilt at ombytte th, ph, rh og ch med t, f, r og k, d med ff, sv og w med v, q med k; Efterretninger fra Norge, Danmark og Finland besluttede man ikke at sætte under „Udlandet“. Navnet paa den, der er Redaktør og ansvarlig Udgiver af et Blad, besluttede man skulde blive ansøgt paa hvert udkommende Nummer, videre at Udgiveren skulde tage Ansvar for Bladets Indhold og ikke overdrage det til Andre, der mang- lede Evne og Kundskaber til at granske Indholdet, at Redaktionen skal holde et vaagent Øje med Avertissementerne m. v.

De sidste 15 Aars Krige fra 1853 til 1866 har efter en Afhandling i et fransk Blad berøvet 1,742,591 Mand Livet og har i ligefremme Udgiver fra Statskassen kostet omkr. 8,000 Millioner Spd.

Udnævnt: Kontorist P. A. B. Opsjøen til Lensmand i Foldens Thinglag i Nordland.

Ledigt: Tromsø Sognepræst- og Stiftsprovstembede (1,300 Spd.); Klokkerposten i Domkirken Menighed i Stavanger (650 Spd.).

Bekjendtgjørelser.

I Ekerfunds Præstegjeld er en Lærerpøst ledig. Skoletiden holdes paa Dmgang i 4 Kredse, tilsammen 32 til 40 Uger aarlig, for Tiden 36 Uger. Løn 1 Spd. 90 h pr. Uge og Kosthold in natura. 3 Maaneders Opfyldelse paa begge Sider forbeholdes. Ansøgninger, stiledes til Tromsø Stiftsdirektion, indsendes inden 1ste September til Ekerfunds Skolekommission.

I Ekerfunds Præstegjelds Landsogn ere følgende Lærerpøster blevne ledige:

1. Kredskolelærerpøsten i Helvigs, Hegrestads og Netlands Kredse.
 2. Do. i Søstads og Hadlands Kredse.
- For Helvigs og Søstads Kredse holdes Skolen i lejet Lokale, for de øvrige paa Dmgang. Skoletiden er 12 Uger for Helvigs, Hegrestads og Hadlands Kredse, for Netlands 8 og for Søstads 18 Uger. Lønnen er 1 Spd. pr. Skoleuge, Kosthold in natura, undtagen for Søstads og Helvigs Kredse, hvor Kostholdsgodtgjørelsen er 116 h pr. Skoleuge.

Om disse Pøster kunne Andragender, ledsagede af Vidnesbyrd og stiledes til Kristiansands Stiftsdirektion, i betalte Breve indsendes til Ekerfunds Skolekommission for Landsognet inden 4 Uger fra Dato.

Ekerfunds Sognekald, 3die August 1868.

Halsor Vagge, forret. Sognepræst.

I Hatfjeldalens Præstegjeld er en Dmgangsskolelærerpøst ledig. Skoletiden 30 Uger, fordelt paa 5 Kredse. Kost in natura. Løn 1 Spd. 90 Stk. pr. Uge. Ansøgninger om denne Pøst, stiledes til Tromsø Stifts- direktion, indsendes til Skolekommissionen inden 6 Uger fra Dato.

Hatfjeldal, 30te Juli 1868.

Lærerpøster.

Plads for en Kredskolelærer i Waagen Hovedsogn i Lokoten er ledig. Undervisningstiden er 24 a 36 Uger aarlig og aflønnes med 2 Spd. 60 h pr. Uge foruden Kost og Logis in natura. 6 Ugers Opfyldelse fra Læreren Side forbeholdes. Pøsten kan tiltrædes i August Maaned. Andragender om samme stiles til Tromsø Stifts- direktion og indsendes portofrit til Sognepræsten i Waagen.

I Gimsø Anner til Waagen er ligeledes Plads ledig for en Dmgangslærer med 2 Spd. Lønning ugentlig og forøvrigt paa samme Bilkkaar som ovenfor. Kirkevaag den 31te Juli 1868.

Lærerpøsten ved Dmgangsskolen i Lyslands, Vredlands og Eikildkredsen i Aafal under Kobylgelagets Provsti er ledig. Samlet Skoletid er 24 Uger til 1 Spd. for Skoleugen med Kost og Husrum paa Gaardene i Skoletiden. Ansøgninger indsendes til Sognepræsten inden Midten af September.

Ledig Bestilling.

Lensmandsbestillingen i Lebesby og Hjøllefjords Thinglag er ledig. Den faste aarlige Indtægt er 172 Spd. 48 h. De uviste Indtægter, iberegnet Skøds- og Dvalgdigtgjørelse paa Reiser udgjorde i 1867, med Fradrag af Reiseudgifter, 55 Spd. 68 h. Den vordeende Lensmand antages derhos at ville blive ansat som Skovopfyndbetjent med en aarlig Løn af 50 Spd.

Ansøgninger om denne Bestilling kunne indsendes her- til inden 8 — otte — Uger fra Idag.

Finmarkens Amtmands embede den 28de Juli 1868.

J. Holmboe.

I Trysil Hovedsogn er ledig:

1. en Skolelærerpøst med 24 Ugers Skole i Strandvolden, Jorbet og Eltedalens Kredse, og
2. en Do. med 29 Uger Skole i Sætre, Nyfæter, Grøndalen og Nyhus Kredse.

Skolen holdes i begge Distrikter dels som Dmgangsskole dels i leiet Lokale, Skolelønner er 1 Spd. 60 h pr. Skoleuge, Kosthold in natura i Skoletiden hos Opsidderne, og maa den ansættendes Lærer finde sig i mulige Forandringer i Kredse og Skoletid. Pøsterne kunne strax tiltrædes, og bliver Ansøgninger stiledes til Hamar Stifts- direktion at indsende til Trysil Skolekommission inden 6te Septem- ber førstkommande.

Trysil den 4de August 1868.

A. W. Støren, Sognepræst.

Klosterposten

ved Domkirken Menighed i Stavanger er ledig. Klosteren har, foruden at udføre de ham som saadan vedkommende Forretninger, tillige at overtage Gravertjenesten for begge Menigheder i Stavanger samt at bistaa Skolekommissionen ved Inspektionen af alle Byens Almuekoler efter en af Kristiansands Biskop approberet Instrux. Indtægterne, hvoraf 150 Spd. af Skoletasjen, saalange Klosteren tillige er Skoleinspektør, anslaaes til 600 Spd. om Aaret foruden fri Bolig i et af Byens Skolehuse eller i manglende Fald 60 Spd. i Husleiegodtgjærelse. Paa Befillingen hviiler en Pension til afdøde Kloster Kirseboms Enke for 20 Spd. aarlig. Klosteren antages med Forpligtelse til at finde sig i den Forandring i Stilling og Indtægter, som maatte blive en Folge af, at Stavanger Sognekald muligens i Fremtiden kunde blive delte eller omregulerede, eller at Skoleinspektørposten afvikles fra Klosterbefillingen. Ansøgninger, stiledes til Kristiansands Biskop, indsendes til Stavangers Kirkeinspektion 6 Uger fra Dato i frankerede Breve.

Stavanger 27 Juli 1868.

Lærerpøsten i Huggenwig og Hildø Kredse i Halsaa Sogn er ledig. For Nærvarende er den aarlige Skoletid 32 Uger (16 i fast og 16 i Dmgangstole), og den aarlige Løn 35 Spd. foruden nogle Lønder Korn samt i Skoletiden Kosthold; men den Lærer, der bliver ansat, maa være forberedt paa det mulige Tilfælde, at Skoletiden indskrænktes og i Forhold dertil ogsaa Lønnen. Andragender, stiledes til Kristiansands Stiftsdirection, maa oversendes Halsaa Skolekommission inden 6 Uger fra Dato.

Mandal 30 Juli 1868.

For Halsaa Skolekommission C. M. Koren.

En Lærerpøst ved den høiere Almuestole i Skogns Præstegjeld er ledig fra 15de Oktober imod en Løn af 2 Spd. pr. Skoleuge foruden 1 Spd. i Kostholdsgodtgjærelse for Skoleugen og fri Bolig i Skolebygningen. Skoletiden er nu 28 Uger, men Læreren antages paa den Betingelse, at han maa finde sig i Forandring med Hensyn hertil og tillige i, at han med Tiden kan blive anvist en anden Skolepost inden Præstegjeldet.

Andragender, stiledes til Thronhjems Stiftsdirection og bilagte Attester, der maa oplyse det moralske Forhold hertil den sidste Tid, indsendes til Skogns Skolekommission i betalte Breve inden 6 Uger fra Dato.

Den 20de Juli 1868.

En Lærerpøst

er ledig i Hillesø Sogn i Lenvigs Præstegjeld. Skoletiden er nu 34 Uger aarlig, men forpligtes Læreren at undervise indtil 36 Uger. Skolen holdes i ledede Lokaler. Lønnen er 2 Spd. pr. Skoleuge med Kosthold in natura. Ansøgninger, stiledes til Tromsø Stiftsdirection, sendes i frankerede Breve til Hillesø Skolekommission inden 6 Uger fra Dato.

Lenvigs Præstegaard, 20de Juli 1868.

Bull.

Ved Ramsøes Berger- og Almuestole er en Lærerpøst ledig fra 1ste Oktober d. Aar med 36 Timers ugentlig Undervisningstid og en aarlig Løn af 175 Spd. Tre Maaneders Dpfjællse forbeholdes. Ansøgninger om denne Befilling maa være indsendte til Ramsøes Skolekommission inden 6 Uger fra Dato.

Ramsøes Præstegaard, 21de Juli 1868.

N. Alstrup.

Ledig Lærerpøst.

I Vinje Præstegjeld er Lærerpøsten i Søren-Løvitaas og Mannaas Skolekredse ledig. Skoletiden er 24 Uger aarlig, hvoraf 12 Uger i fast Lokale. Lønnen er 1 Spd. 30 f pr. Skoleuge samt Kosthold in natura. Ansøgninger, stiledes til Kristiansands Stiftsdirection, indsendes til Vinje Skolekommission i betalte Breve inden 6 Uger.

Vinje Præstegaard den 27de Juli 1868.

D. P. Smith.

Lærerpøsten

i Næsbjergens Skolekreds i Strømmens Præstegjeld er ledig. Løn og Kostholdsgodtgjærelse for 40 Ugers Undervisning i ledet Lokale er 108 Spd. med Udsgt til 10 Spd. Tillæg efter 1 Aars Ejensfættid. Andragender til Stiftsdirectionen maa oversendes inden 6 Uger til Sognepræst Bli.

Svevlvig den 1ste August 1868.

Fra Oktober Maanedes Begyndelse d. A. er en Lærerpøst ved Østre Ulvæs Kredstole i Nordre Aurdals Præstegjeld ledig. Undervisningstiden er 24 a 30 Uger aarlig, Lønnen 1 Spd. pr. Uge, samt Kostholdsgodtgjærelse 84 f pr. Uge. Andragender om denne Pøst stiles til Hamar Stiftsdirection og tilstilles Underknekte inden 6 Uger fra Dato.

Nordre Aurdals Præstegd. d. 10de Juli 1868.

N. A. Bigrn

Sognepræst.

Et nyt Kursus ved Bøssesvangens høiere Almue- og Lærerskole tager sin Begyndelse førstkommande første Oktober, paa hvilken Dag de, som ønske Dptagelse, have at møde. Af Forbundsfader træves kun saa meget, som er vel forberedt Konfirmand pleier at besidde. De fornødne Attester bør medbringes.

Bøssesvangen den 30de Juli 1868.

Joh. M. Lund.

Gjertsens Latinskole.

Inmeldelser til det nye Skoleaar som begynder i August modtages daglig paa Skolens Kontor, Stortingsgaden No. 6.

Brandforsikrings-Selskabet „NORDEN“

overtager Forsikringer i Landdistrikterne paa almindelige Landbonærings-Gjenstande til 1/4 pCt. eller 30 Skilling af 100 Spd. for Aaret; man henvende sig til Hovedcontoret i Christiania eller nærmeste Agent. Jacob Ihlen. H. F. Løkke. Olai Olsen.

M. Langaard. J. Birch.

C. F. Gjerdrum. adm. Directeur.

AMERIKA.

Befordring med „CUNARD LINE“ 1ste Klases Kongelige Postdampskibe via London, Hull & Liverpool til alle Steder i Amerika, erholdes hele Aaret hos os efter billigste Fragtfart.

Dampskibe afgaa herfra hver Fredag til Hull og andenher Torsdag til London.

Passagerindskrivning og alle fornødne Oplysninger hos

Stolt Waag & Co. autoriserede Emigr.-Agenter, Prindsens Gade No. 1. Christiania.

St Meieri.

der fortiden er i Drift og beliggende i et meget bekvemt Streg, ønskes bortferpachtet. Pladets Expedition anviser, hvor nærmere Oplysninger kunne erhøstes.

Armeens Underofficerer.

Underofficererne ved Skogns Battaillon agte at indgaa til Storthinget med Andragende om bedre Lønningsvilkkaar for Armeens Underbefal, — og opfordre Armeens øvrige Underofficerer, der maatte være enige i, at den nuværende Afønning er alt for knap, til bataillonsvis at indgive lignende Andragender.

Møller.

For en dygtig og ordentlig Møller er Plads frar ledig hos Olsen paa Bøien ved Sandvigen pr. Christiania.

Nye Blod-Igler sælges billig hos P. Gunnestad, Østregade.

Barytmagerarbeide sælges billig hos P. Gunnestad, Østregade.

DHrr. Grubeiere og Ingeniører gjøres opmærksom paa, at der atter er kommen

7 1/2 Patenterede Bergpatroner

til Midtvandets Krudtværks Oplag i Christiania.

Ordres modtages og effektueres ved S. K. Høegh, Bankchef F. H. Frølich, Porsgrund. Christiania.

Attester:

I Røros Kobberværks Gruber er der i Løbet af de to sidste Aar anstillet Forsøg med Hr. Civilingeniør H. Frølichs Bergpatroner og deraf benyttet flere Tusinde Stykker. Patronerne have den hele Tid været ivrigt efterspurgt af Bergbyderne, som ville have iagttaget, at de virke kraftigere end Krudt i sædvanlig Form og navnlig sprænge fuldstændigere til Bunden af Minehullerne. Forsøg med disse Minerpatroner agtes derfor fortsat i større Skala.

Der bør tillige bemærkes til Fordel for Patronerne, som Hr. Frølich leverer, at de udsætte Arbejderne for langt mindre Farer under Minens Ladning end Krudt af sædvanlig Art, endog om dette bruges i Patron; hvilket herved paa Anmodning erklæres.

Røros, den 25de Marts 1868.

H. Hansteen, administrerende Direktør.

Idet jeg erklærer mig enig i, hvad Hr. Direktør Hansteen ovenfor har ytret om Fordelene ved Anvendelsen af Frølichs Krudtpatroner, skal jeg desuden gjøre opmærksom paa deres Hensigtsmæssighed, naar det gjælder at drive Tagorter („Riser“).

Ytterøens Verk, 20de April 1868.

Anton S. Bachke, Bestyrer af Ytterøens Verk.

Bergensposten.

Abonnement paa Bergensposten kan fra hvilkensomhelst Tid tegnes ved alle Postkontorer i Landet og i Christiania ogsaa hos Underknekte, hvor og enkelte Nummer kunne erhødes a 3 f pr. Nummer. Avertissementer til Bergensposten besjerges uden anden Udsgift end Avertissementets Kostende.

Alb. Cammermeyer, Inveler Lostrups Gaard, Kirkegaden.

Hos J. Beyer i Bergen er udkommet og faaes i Bogladerne:

C. Mohu, Om Maalsagen og det Bergenske Maals.

I Bogladerne faaes tilligeds: Rettskrivnings- og Stilovesser i Modersmaalet, udgivet af D. Stave. Pris 12 Skill.

G. C. Kroghs Omrids af Verdenshistorien (til Brug ved Repetition), 30 f, er udkommet hos J. Beyer i Bergen.

Indtil 1ste Oktober er Schuberts Andelige Guldforn til Bogladepris 1 Spd. at faa for 48 f frit forsendt i Posten. J. Beyer i Bergen.

Hos I. Chr. Abelsted faaes tilligeds: Daa, L. K., Udtag af Geografen, 2den Udgave a 40 Skill.

Jordbeskrivelse 5te Udgave a 12 Skill. Bentsen, L. M., Støttestruktur til Undervisningen i Geografi a 2 Skill.

Faye, A., Kirkehistorie til Brug ved Undervisningen, 2det Oplag a 12 Skill. Gislesen, K., Bibelhistorie, 2den Udgave a 48 Skill.

Lærebog i Religion a 48 Skill. Hansen, H., Praktisk Veiledning i den mundtlige, 2det Oplag a 12 Skill.

— Stof til skriftlige Stiløvelser a 10 Skill. — Kortfattet Veiledning til mundtlige Øvelser a 8 Skill.

— ABC, første Øvelsesbog for Begyndere a 6 Skill. — med 16 Stave- og Læsetabeller a 44 Skill.

Heyerdahl, H., historiske Sange fra Norge, 2det Oplag a 18 Skill.

Horn, Kort Omrids af Sjæls læren med Anbefaling af Pastor Döderlein a 12 Skill.

Jensen, P. A., Bibelhistorie med Kart over Jødeland, 124 Sider a 12 og 14 Skill.

Kjenneruds ABC med 82 Billeder a 6 Skill. Pedersen, S., Chorai-Melodier, samt een- og tostemmige Sange, udsat i Ziffer, 2det Oplag a 12 Skill.

Zifferbog, Regnebog for Menigmand, 3die forbedrede Oplag a 36 Skill.

Paa mit Forlag er udkommen: En liden Jordbeskrivelse for de første Begyndere ved Siegwart Petersen. 2 1/2 Ark Soc. Pris 8 Skill. J. W. Cappelen.

Hos Underknekte og i Landets samtlige Boglader faaes: En Samling Smaa Fortællinger for Skolen. Samlet og udgivet af D. Stave. Pris indb. 36 Skill. Jacob Dybbvad.

Udkommet er og tilligeds i alle Boglader: For Tjenestepiger.

Af Hanna Winsnes. 2den rettede og forøgede Udgave. Pris 24 f indbunden.

Indhold: Til Tjenestepiger i Almindelighed. — Barnepigens Barnepigens Aftenang. — Stuepigens Stuepigens Vise. — Koffepigens Koffepigens Vise. — Budciens Budciens Vise. — Fortællinger: 1. Samhedens Seier. 2. Helene. 3. Guldren. 4. Arven. 5. Baltholen. 6. Amerikareisen.

P. E. Mallings Forlagsboghandel.

Paa mit Forlag har forladt Pressen: Kortfattet Rettskrivningslære af Johan Schønheyder, Cand. mag. Pris i Papbind 6 f. J. W. Cappelen.

Paa mit Forlag er udkommet: Kortfattet Veiledning i Melkestel og Smørtilberedning for norske Gaardmandskoner af Svær Møser. 2det Oplag. Pris 8 f. J. W. Cappelen.

Paa mit Forlag har forladt Pressen: Lærebog i Latin for Begyndere. Efter Dr. Carl Pløch med Forandringer og Tillæg, udarbejdet af P. Wøjs. Pris indb. 60 f. J. W. Cappelen.

Fra Pressen er udkommet og at faa i alle Boglader for 40 Skill. indb.:

SANGLÆRE

for Skoler af Joh. D. Behrens.

Første Trin.

Hos Beyer i Bergen er udkommet: Digte af Nordmænd for de høiere Klasser i Skolerne, samlede og udgivne af I. ROSS, 24 Sk.

Hos Edv. D. Gjertsen i Bergen er udkommet og faaes i alle Boglader:

Ustrand, J. J., Regnebog for Skoleungdommen. Med et anbefalende Ferord af Professor Hansteen. 2de Udgave (Ejette Lusinde). Pris indb. 54 f. Facitbog hertil 24 f.

— Regnebog for Almuekoler og Begyndere. Andet Oplag. Pris indb. 20 f. Facitbogen 4 f.

Hedley, J. H., Anvisning til hurtig og grundig at lære det engelske Sprog. 2de Udgave. Pris indb. 72 f.

Schmitz, Dr. W., Fransk Elementarbog, udg. af M. Schmidt. Pris indb. 60 f.

Situs Livius's Romerske Historie. Oversat af Rektor J. Geelmuyden. I. Pris indb. 72 f.